

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

Laupäeval, 1. aprillil 1972

Nr. 25 (3713)

14. aastakäik

Invandrarverket eestlasele: OLETE ROOTSI JA SOVJETI RIKKONDSUSES

Eestlaste probleemid kaksikkodakondsusega ei ole kaugelki lõppenud, nagu selgub ühest Statens Invandrarverketi kirjas lisja Rootsi kodakondsusse võetud eestlasele. Rühutatakse nimelt, et "olete nüüd nii Rootsi kui N. Liidu kodakondsuses".

Eestlasele kätte saadatud riiklondusse võtmise tunnustusele oli lisandatud alljärgnev kiri:

— Nagu ilmneb juurde lisatud teadist Rootsi riiklondusse kohta, on Statens Invandrarverk Teid vastu võtnud Rootsi kodakondsusse.

Invandrarverket peab oluliseks Teie tähelepanu juhtima sellele, et olete jatkuvalt N. Liidu kodanik. Rootsi ametvõimud ei saa garantiid ühistõlku kaitset väljaspool Rootsi nii kaua kui Teil on alles Nõukogude kodakondsus. Nii

olete Teie praegu nii Rootsi kui ka N. Liidu kodanik.

Kahekordne kodakondsus võib kaasa tuua probleeme m.h. külastusel N. Liitu. Teid vaadeldakse siis seaduse ametivõimude poolt ainult kui Nõukogude kodakondsuse omanik. N. Liidu konsulaat või suureaotkond võib anda andmeid eventuaalsetest võimalustest N. Liidu kodakondsusest vabanemiseks.

Mõni aeg tagasi hakkasid ametvõimud nende eestlaste reisiokumendidesse, kes veel ei ole kodanikud,

märkima senise "kehtiv kõikides maades" asemel "kehtiv kõikides maades, välja arvatud N. Liidus", s.t. põgenikupassi ei kehti selles maas, kust ta põgenes.

Austraalia ja Inglismaa on samasuguse reservatsiooni kirjutanud nende maade naturaliseeritud kodanike passidesse, kes on pärit N. Liidust.

Nüüd juhivad ka rootsi ametvõimud tähelepanu naturaliseeritud eestlastele põgenikele, et neil on raske Järg. lhk. 7.

Diskrimineerimine, ütleb "Socionom" eesti lehe asjas

Kultuuriliseks diskrimineerimiseks nimetab oma juhtkirjas Prestödsnämnden otsust mitte arvestada eestlaste ajalehte, Eesti Päevalehte, pressitoetusseaduse raamidesse, rootsi Socionomförbundet ajakirja "Socionomen", pühendades küsimusele juhtkirja.

Ajakiri (nr. 6, 1972) konstateerib, et eestlased on "oomlaste kõrvale Rootsi suurim keeleline vähemgrupp, seeläbi aga paremini organiseeritud".

— Eestlastel on olnud imelismäärne võime säilitada oma kultuuri, ütlevad ajakirja. Pikka aega oli näht. eesti ilukirjanduse väljaandmine Rootsis suurem kui Sovjeti-Eestis. Eestlastel õnnestus ehitada üles oma koolid, laulukoorid jne. Stockholmis-Tidningen hekkas juba a. 1944 välja andma eesti väljaannet mõnel leheküljel. Aegapidi sai sellest eestikeelse päevaleht. Kui "Stocken" a. 1958 lõpetas eestikeelse väljaande, võitis selle üle Eeskilstuna-Kuriren nimega Eesti Päevaleht ja jatkas seda 1970-nda aastani. Selle aja jooksul ilmus Eesti Päevaleht iga päev koos Eeskilstuna-Kurireniga. Siigisel 1970 andis Eeskilstuna-Kuriren väljaandmise

õiguse üle eriautiasseeliste — Eesti Päevaleht Förlags AB. 1971.a. peale on ajaleht iseseisev ja ilmuib kolmapäeviti ja laupäeviti.

"Socionomen" konstateerib edasi, et Eesti Päevaleht on suurim mitteroostikeelne ajaleht, mis ilmuib praegu Rootsis, märkides, et ajaleht vastab nendele normidele, mida seaduses ette on nähtud produktioontoetuse saamiseks riigilt.

Vastav avaldus läikati tagasi kahe Prestödsnämndi liikme reservatsioonis. Ajakirja refereerib huvitavat võrdlust Eesti Päevalehe ja produktioontoetust saanud ajalehe "Norrorti" vahel ja rõhutab, et see võrdlus täie selgusega alla kriipsutab eesti ajalehte ilmet "üldise uudistajaajalehe-na". "Norrort" on aga geograafiliselt lokaliseeritud, EPL läheb eestlastele üle maa. Seega oleks selles osas eestlaste leht rohkem võrreldav pro-

usuline "Dagen" ja poliitiline "Ny Dag", kusjuures eestlaste grupeerib nende rahvuskultuur.

Socionomen itseerib Prestödsnämndeni liikme Cecilia Nettelbrandti (fp) reservatsiooni: "Minu arvates ei tohi seda ajalehte diskri-

Järg. lhk. 7.

L.Karupää vastab Heinrich Markile

Rootsi Eestlaste Esinduse esimees Leo Karupää puudustas oma kõnes esinduskogule (refereeritud Eesti Päevalehes 22. märtsil) eksilvalitsuse aktiivsust, millele vastas viimase esindajana Heinrich Mark (EPL 25. märtsil). Leo Karupää replikeerib alljärgnevalt:

Heinrich Mark n.n. Oslo eksilvalitsuse peaminister on tarvilluks pidanud "Vabariigi Valitsuse" nimel regeerida minu Esinduskogu istungi sõnavõtu lühikokkuvõttele 25. märtsil Eesti Päevalehes. Repligi õiguse korras palun luba vastamiseks järgnevalt:

1. Heinrich Marki vastus paljastab nii sõnadega mängimist riigioiguse teemal, kui reaaleetidega mitte arvestamist. Meie Vabariigi juuridiline

eksistents väljendub N. Liidu okupatsiooni mitte tunnustamises välisriikide poolt ja meie välisesinduste ning esindajate edasi töötamises. Mitte aga eksilvalitsuste olemasolus. Valitsus on poliitiline instants ning toetub alati rahvalt saadud delegeerimise õigusele. Minu mandaat on ERN-i ainult "osa rühmade koalitsiooni"?

2. Mind hämmastas töepoolest eksilvalitsuse kirjas avaldatud väide, et see eksilvalitsus tegutseb koostöös "Eesti ja teiste Balti riikide välisesindajatega, samuti poliitiliste parteide ja organisatsioonidega mitmetel maadel". Hämmastanud ei olnud ainult mina, vaid seda olid kindlasti kõik meie välisesindajad, organisatsioonide juhtkonnad üle maailma, kes aastate jooksul oma resolutsioonides kinnitanud teatust

Järg. lhk. 7.

EESTIS KINNI OLNU ÕIENDAB "KODUMAAS"

Pagulaste suunatud propagandalehes "Kodumaa" võtab sõna Hel-singborgi-eestlane Johannes Kiider, kelle kohta rootsi ajakirjandus okup. Eestist väljapääsemisel märkis, et ta seal on kaks aastat vastu ajakirja "Lektyr", mispuhul okup. Eestist teravalt atakeeriti Kiiderit, kuigi selles artiklis olid vaid tema nime initialsid. See ei ole ka müüt, jäänud, sest J. Kiideri sõnavõtt "Kodumaas" on ümberlõikamine andekaspalava alatooniga, kusjuures kombe koheaselt antakse ka mükusid "emigrantlikele tegelastele".

Kiider väidab, et ta Lektyrile ei ole mingild andmeid andnud ja teatav pidulikult, et ta kavatseb ajakirja kohtusse anda", lisades:

"Siinsete eesti emigrantlike tegelaste seltskonnas pole ma sallitav, kuna ei ole kunagi nende organisatsioonides tegev olnud. Samuti, et olen kodumaa ja Rootsi vahel edasi-tagasi süütnud. Eks see valede kuhi selleks mõeldud ongi, et teisi eestlasi hirmutada ja mind kodueestlaste silmis mustata. Mis puutub minu sagedastesse edasi-tagasi-süütudesse, siis minul selle-

ga pole mingit tagamõtet olnud. Olen elukutselt meremees ning rahutu hing ja üksildus on mind taga ajanud".

"Kodumaa" vahepeal väitis, et J. Kiider asus vabatahtlikult tagasi repatrieerumise korras. Kuna ta aga enam välja ei pääsenud, pidi ta ilmselt kahetsemisel otsima abi Rootsi suursaatkonnalt, kasutades oma vahepeal Rootsis saadud Rootsi kodakondsust. Rootsi välisministeerium selles loos üksikasju välja ei andnud, kui rootsi lehed sinnapoole pöördusid.



Pühadeks korvillis värvilisi mune!

Taltsilt m-rekord

Soomes Imatras toimunud rahvusvahelisel tõstevõistlusel tuli rasketallases esimeseks eesti tõstja Jaan Talts 550 kiloga (177,5-155-217,5).

Talts püstitas lisatõstel tõukamises uue maailmarekordi, saavutades 218 kilo. Taltsi vana konkurent Kaarlo Kangasniemi võistles poolraskekaalus, kus ta tuli esimeseks ainult 495 kiloga.

L. Laid Kultuuri Koondise esimeheks

Eesti Kultuuri Koondise peakoosolekul 23. märtsil Stockholmis Eesti Majas valiti Eesti Kultuurikoondisele uus esimees, kuna senine esimees Boris Gorman kategooriliselt keeldus tagasivalimisest. Uueks esimeheks valiti senine abiesimees Leonid Laid. Vaata art. lakk 4.

HÄID LIHAVÖTTEID soovib EESTI PÄEVALEHT

EPL

1. aprillil 1972

VAIKIV MÄRTER

Nobeli laureaat Aleksander Solženitsõn on ilmselt kartmatu mees, kes julgelt õiguse eest välja astuda. Tal on seljataga raske kool Stalinia-aja orjalaagrites, mis aga tema vaimu pole suutnud murda. Olles nüüd teatud piirideni kaitsnud Nobeli-loorberitega ja selle kaudu rahvusvahelise avaliku arvamise, on ta saanud N. Liidus asuvatele institutsioonidele kirju, mis kaugele vastu lajavad.

Tema viimane kiri on suunatud Venemaa ortodoksikiriku patriarhile Pimenile, kes ametisse valiti alles möödunud aastal ja käsitseb kiriku olukorda ja tulevikku, mis ahistlikus riigis on teadagi lootusetu. Solženitsõn leiab, et kirik on laskunud selles lootusetuses apaatsesse, tahtetuse atitiüdi, kus ahistlikud ametivõimud nendega võivad teha mis nad iganes tahavad eesmärgiga kahjustada kiriku ja vaimulikke ning aegapidi teada välja suretada. See olukord on teadvasti kiriku ja riigi "hea läbikõlamise" põhialuseks: kirik alustab kõigele sellele, mida tema surmamiseks välja mõeldakse, sealjuures osutades veel teenidele oma väljasuuretaajale. Need teened seisid sõja ajal selles, et kirik aitas Stalinil koguda vene rahvast, hiljem on kirik laskunud ed kasutatud peibulnuna rahvusvahelises ühenduses — kiriku esindajad, pääsdes rahvusvahelistele kirikuorganisatsioonidesse, on rõhutanud tööle mittevastavalt, et kirikul ei ole N. Liidus mingeid raskusi ametivõimudega ning et kirikuolud on väga elav, samal ajal kui kirikuid pidevalt suletakse, kiriku liikmete arvu vähendatakse ja usku diskrimineeritakse. Selle tõttu läänes kirikud ei protesteerid olukorra vastu N. Liidu kirikutes ja vastupidi sellel maad külastanud vaimulikud koguni kutsuvad N. Liidu usuolu seada eeskujuks. Teenides Nõukogude riigi välispoliitilisi eesmärgi, on vene kirikud (seega mitte ainult ortodoksid) olnud juha aastaid rakendatud kommunistlike pseudorahulikumiste ning igasuguste indignatsioonide avaldustes rassi-, rahvuslike ja usuliste tagakiusamiste puhul maailmas väljaspool raudeseriit. Kirik ei näe aga, st. õieti ta ei tohi näha tagakiusamist tema enda ja usklikute suhtes. Nii on kirikutest N. Liidus saanud vaikivad märtrid, kes kannavad ohvreid ja on teel vastu hävingule. See kehtib nii vene õigeusu, protestantlike, vabakirikute kui ka mittekristlike ühüühingute, näit. islami kohta. Kirik püüab vegeteerida ahistliku riigi armust, oodates nagu mingit imet, mis tooks muudatuse. Seal ei ole pärast esimest patriarhi Tihhoni olnud Solženitsõni taolisi õiguste eest välja astujaid (Tihhoni teatavasti vangistati 1922, kuid vabastati järgmisel aastal, kuna sel ajal oli kiriku mõju veel väga suur vene ühiskonnas. Ta suri seejärel 1925).

Küsimuses seisab, kui lugeda Solženitsõni kriitikat, kuivõrra nüüd, kes kirik on päris maailgi lüüritud, üldse saaks mingit protestihääletust, kuigi seda toetaks vaba maailm. Seal on aga nõukogude kirikud oma rahulolu tunnistanud partei küsil juba aastaid. Muidugi oleksid kiriku protestid Kremli ehamugavad, kaugeleki mitte aga kiriku poliitika põhilise muuna muutmisele suunduvad. Selliste protestide mõjusid oleme viimastel aastakümnel m.h. näinud Poolas, kus kardinal Vyshinski

katsed kiriku õiguste kaitsmiseks on viinud samasuguse vaikuseni kui see juba aastakümneid on valitsenud N. Liidus. Kuid Solženitsõni apell Pimenile näitab vähemalt välismaailmale ja lääne kirikutele, et kõik raudeseriitide taga ei o'le siliski nii, kui seda lastakse paista. KLA

PS. Käesoleva kirjutamise lõpul tuli teade, et 17 000 Leedu katoliiklast on kirjutanud oma nimed alla protestikirjale, mis on aadressitud Kremli ja milles protestitakse usu tagakiusamise vastu. See tähendab, et siiski leidub kristlasi, kes on valmis usku kaitsma ka siis, kui see toob neile N. Liidu oludes isiklikku ohtu kaas (Stalin o'eks seja lahendanud kõigi 17 000 küüditamisega). Tähelepanvaid on, et suudeti koguda nii palju allkirju.

Garantiita

Rootsi ei saa väljaspool oma piire garanteerida eestlastele, kes on Rootsi kodanikud, õiguskaitset, kinnitatakse Invandrarverketi kirjalikele nendele, kes saavad alles nüüd Rootsi riikluse. Sellegipärast, et eestlased Invandrarverketi ametlikult vaatevinklist vaadates on ühtlasi ka N. Liidu kodanikud — vaatevinkli aluseks on Eesti Vabariiki okeupriinud N. Liidu ametlik seisukoht, mille Rootsi omaks võttis vallutuse de jure tunnustades koos Hitleri-Saksamaaga. Eesti rahvusgrupp ei ole kunagi seda vaatevinklist tunnustanud, samuti nagu nad ei tunnusta ka Eesti anastamisega Ribbentrop-Molotovi pakti "voitusena" toimunud annektatsiooni. Sellegipoolest puudub olukord Rootsis elavatel eestlastel valusalt: nagu kirjutab selgub, ei ole nad õiguskaitse osas teiste kodanikega ühevõrdse. Vähemalt niipea, kui nad astuvad üle N. Liidu või selle satelliitide piiride, kus neid vaadeldatakse kui "oma kodanikke ja mille vastu Rootsil protestiteerimisvõimalusi ega tahet ei ole.

Invandrarverket peab vajalikuks, nagu selgub teisalt ära toodud kirjast, sellele asjaolule eriti tähelepanu juhtida, andes kõige selgemal kujul mõista, et kõik need, kes raudeseriitide taga käivad, teevad seda täielikult oma li riisikol. Kui midagi juhtub ja selsed võimud peavad vajalikuks kedagi "oma kodanikuna" kinni pidada, siis ei saa nende heaks palju ära teha, sest ka Rootsi tunnustab seda olukorda. Õieti on see ametlik kinnitus kõigile sellele, mida varem on küsimuses öeldud eesti ja üldse balti poolel.

Invandrarverketi soovitus minna N. Liidu esindustelt abi otsima topekkodakondsest vabanamiseks ei riimi kuidagi sellega, et eestlased tulid sellele maale poliitiliste põhienikena. Nad ei taha tegemist teha oma maa okupantidega. Kas ka uue Bangladesh riigi siin viibivad kodanikud peavad minema Pakistani saatkonda paluma vabastamisest endisest riiklusest?

Järgmine EPL

Pühade tõttu ilmub järgmine Eesti Päevaleht laupäeval, 8. aprillil.

• Stockholmis sündis Ingegård ja Urmas Putnikule peg.

EESTI KULTUURI KOONDIS
POSTGIRO 57588

VÄLISKOMMENTAAR

PRANTSUSE RAHVAAHÄLETUS

Aprilli keeskpaigas sai teatavaks Prantsuse presidendil Pompidou otsus panna rahvahääletusele küsimus, kuidas prantslased suhtuvad Inglismaa, Taani, Norra ja Iiri ühendamisega Euroopa Ühisturule, s.o. EEC laiendamise üldise. Välisvastaletajate arvates tundus imelikuna, et president pidas vajalikuks rahvahääletust küsimuses, mis prantsuse seisukohast polnud isendat ei kontroversiaalne ega aktuaalne. Kõigi tundemärke järgi oli ette näha, et prantslaste rõhuv enamus pooldab Euroopa jätkuvat ühendamist EEC kaudu. Kui president Pompidou sellest hoolimata pani küsimuse rahvahääletusele, siis pidi sellel olema mingi tagamõte.

Mõnelt poolt on avaldatud arvamist, et Pompidou nägi rahvahääletuse EEC küsimuses sobivat ettekänet oma autoriteedi ja prestiiži kindlustamiseks oma eelkäija kindral de Gaulle'i eeskujul. Kui de Gaulle oma ajal kasutas rahvahääletust tähtsa tegurina maa põhiseaduses, siis taotles ta sedavisi end võimalusi rahvale presidendil poliitika heakskiitmiseks või ka selle mahahääletamiseks. Üks nüsugune mahahääletamine leidis teatavasti aset 1969 kevadel tagajärjega, et de Gaulle lahkus oma ametist. President Pompidou on aga vaevalt põhjust käesolevat otsida endale toetus rahvahääletuse teel, sest opositsioon EEC laiendamise vastu pole kuigi

suur ja järelikult võis Pompidou juha siis olla kindel oma võidus, kui rahvahääletus välja kuulutati.

Prantsuse rahvahääletust õigustades seletas president Pompidou, et sedaviisi taotleb ta prantslaste otsust seoses tema algatusega, mis viis Inglismaa, Iiri, Taani ja Norra tee avamiseni Euroopa Ühisturule. Selles arengus mängis teatavasti otsustavat

Pärnu-noorte hukkumine kohtus

EPL teatas mõni aeg tagasi rasket liiklusõnnetusest Tallinn-Pärnu maanteel Varbola küla juures, kus Tallinnast koljusõitvate sportkooli noorte bussist rammis vastutulev veoauto põigiti paigutatud traktoriga, mis otse niitli maha neli lähemal istunud noort, teised said vigastada. Nüüd oli Rahva Hääle teatel veoauto juht, venelane Pivovarshtsh, Raplas kohtus ees.

Selgub, et veoauto tõi Klaipeedast Leedust ära torupanemismasinna, mis on ehitatud traktorile. Kuna torumasinat on tülikas eemaldada traktorist, siis paigutas autojuht selle lihtsalt põiki veoautole, nii et koorma kogulauas oli 4,3 meetrit. Kuna ühe teepoolse laius õnnetuskohal oli vaid 3,65 meetrit, siis ei olnud vastu tulevat bussil mingit võimalust möödumiseks. Kuna lai koorem oli tulega märkimata, siis sõitis buss paahamamatult edasi, kuna juht arvas, et tegemist on normaalse veokiga.

Kuna venelasest veoauto juht ilmselt oli nelja inimese surmas süüdi hooltu lastimisega, siis mõisteti ta, nagu teatab Rahva Hääle, kohtu poolt 8 aastaks sunnitoole.

Mälestusmärk Los Angelesi

LOS ANGELES (VES) — Hollywoodi Hilli kalmistul Hollywoodi mägedes rajati eestlaste kalmistuosaja 10 aastat tagasi ap. õigeusu ja luterlike koguduste ühisettevõtte. Eestlaste kalmistuosaj pühitsemine toimus 1961.a. suvel. Kõos juurdeseatud platseid on seal eestlastel praegu 200 matuseplati. Senini on siia maetud 40 kaasmaalast.

Aastaid on kavatsatud siia püstitada ühist mälestusmärki, kuid seda polnud kerge teostada, sest määrustid järele oli keelatud kõrgemate mälestusmärkide püstitamine. Lõppeks kalmistuvõimalus lubas eestlastel nende maa-alale paigutada valgest marmorist pinki ja mälestusplati. Mahasatatud plaadid on kirjad: "Õnndas on need, keda taga küsatakse õiguse pärast, sest nende pärast on taevariik (Matt. 5:10) — Ühine usus ja ustavuses. Nii kui meid on lünnastet, tõuseb kord ajaloost haust ka meie isade maa."

Mälestusmärgi avamistalitusel olid kaastegevad õp. Rein Neggo ja ülempreester Sergius Samon ja preester Johannes Reinhold. Kõnega esines mälestusambala toimekonna esimees Rudolf Sepp, kes on ka Los Angelesi luterliku koguduse esimees. Sõnavõtte oli veel aasekonsul Ernst Laurit ja L.A. Eesti Selti esimehelt Johannes Untilt.

• President Richard Nixon andis käsu lennukirjeldamiseks piiramiseks rakendada lennuväljadel ja lennukeil rangeid kaitseabinõusid. Vajalike sammude üle kokkuleppimiseks toimus lennuliinide esindajate ja transportministri John Vople nõupidamine Washingtonis.
• Stockholmis sündis Gitan ja Peter Karkile poeg Matthias.

osa president Pompidou kohtamine Inglise peaministri Heathiga möödunud aasta mais, kusjuures Pompidou tegi lõpu de Gaulle'i valitsemisaja kehtinud Prantsuse vastuseisule Inglismaa soovile ühineda EEC-ga, nüüd oma rahvahääletust välja kuulutades seletas Pompidou, et uus Euroopa kujuneb maailmavõimaks, mis on rajatud liikmesriikide vastastiku seale respektile rahvuslikul alusel. "Me ehitame seda koos Inglismaaga, maailma kõige vanema demokraatiaga, mille rahvas rohkem kui ükski teine oskab ka laiendada EEC koosseisu silitada enese rahvuslikku omapära", seletas Pompidou. Ta lisas, et uue ühisturu liikmeskonnaletoetu on kindlustuseks, et siia koonduvad ühiste traditsioonidega rahvad, kes on "kristlikud ja ratsionistlikud". Järelikult võib niivõisi kujunenud uus Euroopa ennast maksmata panna võistluses USA, N. Liidu, Hiina ja teiste konkurentidega.

Nende sõnade järgi otsustades tahab Pompidou oma rahvahääletusega demonstreerida prantslaste pühendumist uue Euroopa ülesehitamise ideele. Sellele viitab ka kiirustamine prantsuse rahvahääletuse läbiviimisega mitu kuud enne rahvahääletusi EEC küsimuses Taanis ja Norras. Pompidou tagamõtteks sejuures on nähtavasti soov vähemalt teatud määral mõjutada avalikkust arvamist nendes maades, kuna lahkvärsimised seal on võrdlemisi suured. Mis Inglismaale puutub, siis pole rahvahääletus seal aktuaalne, kuna inglise poliitilised erakonnad peavad õigemaks lasta parlamendil otsustada küsimust vastavalt vanale traditsioonile. Ent sellest hoolimata kombineeris president Pompidou siiski oma rahvahääletuse manöövri nõnda, et see nii või teisiti puudutas ka inglasti.

Kombinatsioon seisis lihtsalt selles, et Pompidou kuulutas oma otsuse prantsuse rahvahääletuse asjus välja ainult kaks päeva enne tema ametlikku külastalku Londonisse. On mäeldav, et oma üllatava aksiooniaga taotles Pompidou süvendada inglise-Prantsuse "südamlikku sõprust", vana ajaloolist "entente cordiale", mille taaselustamisega tehti algust Pariisis möödunud aasta mais, kui Pompidou avas uke Inglismaa ühine misle EEC-ga. Nõnda on mõistetav seegi, et president Pompidou uskohtamine inglise peaministri Heathiga Londonis kujunes "südamlikuks, uselduslikuks ja väga avameelseks". Mõlemad valitsusjuhid on kõigis küsimustes olnud üksmeelel, kaasarvatud prantsuse rahvahääletuse kava, mis oli tulnud ootamatult Londonisse ja esialgu tekitanud mitmesugust kahtlust.

A.K.

EESTI PÄEVALEHT

Eestniksa Daghladet

Peatoimetaja Juhon Koka

Vastutav väljaandja

(ansv. utg.)

Arvi Moor

Toimetust ja talitus:

EESTI MAJAS Stockholmis:

Wallington 32, 1 tr.

Postiaadress: Box 667

101 29 Stockholm 1

Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus

Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,

331 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72

Tellimispõstgiro nr. 15 67 70-0

Kuulutusarvete postgiro 60 59 00-0

Eesti Päevaleht Forlags AB,

Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 147-

Termin (4 kuud) kr. 53-

Kuu kr. 15-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT

FORLAGS AB

Trükkija: Eskilstuna-Kuriren

Tryckeri AB Eskilstuna 1972



TELEFUNKEN PALcolor

741 T/SE 26"

Suverän färgätergivning —

fattas bara annat! Det är ju

Telefunken som utvecklat

PAL, färg-TV-systemet

Europan gätt in för. Ljudet

kommer direkt! Elektronisk

kanalväljare. Valnöt, vit,

jakaranda. Ett års

garanti, tre års bildrörs-

garanti.

TELEFUNKEN

PAL

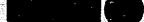
säljs av

normmalms radio & elvaruhus ab

Svandammsplan 2

Hägersten

Tel. 45 13 50





Lapsevanemaid Stockholmi Eesti Alghooli luterilise kooli kevadpool, vasakult prouad Anderson, Aamisep, Tarning, Keiland, Tiia Anderson, Paljak, Mölder ja Eichhorn. (EPL-foto Tipp)

Hispaania üliõpilasrahutusi tekitab vananenud struktuur

Rahutused Hispaania ülikoolides kestavad juba pikemat aega ja erinevad rahutustest teistes Euroopa riikide ülikoolides, sest mujal Euroopas on need elementaarsed demokraatlikud põhiõigused, mida nõuavad Hispaania üliõpilased, juba ammu ise-enesest-mõistetav täiskasvanud. Et rahutusi likvideerida, kavatses Franco ja liitsid nüüd ülikoolide desentraliseerimist.

See tähendab ülikoolide lahutamist osadeks (kõigi teaduskondade muutmist eraldi asuvateks iseseisvateks õppeasutusteks), sest ühte väikest ülikonda (mis ka geograafiliselt teistest lahus) on kergem allutada "distipliinile" kui ühte suurt ja koos asuvat ülikonda. Et teostada see reform, on praegu palavikuliselt käsil ülikoolidele uute hoonete ehitamine.

Demokraatlike põhiõiguste puudumise kõrval põhjustab rahutusi ka õppetöö korraldus. Et professori koht on eluajaks ja et nende palgad on madalad, siis enamik professoreist tegelevad lisatööga ja jätkavad õppetöö ülikoolis peamiselt dotsentide ja assistentide ülesandeks. Et nende tööstasud on veel madalamad kui professorite omad, siis tunnevad ka dotsendid ja assistendid vähe vastu õppetöö vastu ning teatavad rahutusi korral üliõpilaste. Sellest kõneleb paljude õppejõudude arreteerimine ja nende mõistmine sunnitoole.

Lisaks ei saa üliõpilased esitada ja kaitsa oma nõudmisi, sest — näiteks Madridi ülikoolis — keelati rektori poolt professorite ja üliõpilaste vahelised diskussioonid.

Kui pärast kodusõja lõppu — ja Franco võitu — enamik üliõpilasi teostasid süsteemi, siis nüüd on enamik üliõpilasi süsteemi vastu, ja vaatamata sellele, et ainult üks protsent üliõpilastest pärineb tööliiklasist. Rahutused algasid juba 1965 kui üliõpilased esitasid ultimatum üliõpilaste omavalitsuste loomiseks ülikoolides ja sinna oma esindajate demokraatlikuks valimiseks.

Juba siis tekkisid verised kokkupõrked politsei ja üliõpilaste vahel. Sellest peale kontrollibki nüüd politsei ülikooli ja teostab seal pidevalt valveteenust. Selleks on iga teaduskonna juures oma valvurum, kus nii päeval kui öösel viibib 20 politseinikku.

Ka viibivad ülikoolide lähedasi — tänavail — politsei valmisoleku autod, millesd istuvad rakendamist ootavad reservüksused. Ka immat-

trikuleeritakse politseiametnike erasikukutena. Need on nühid, kes avastatakse siiski üsna ruttu. Ka trellitatakse ülikoolides kõigi hoonete alumise korraknad, et nii takistada tekkivate kokkupõrgete korral üliõpilaste põgenemist.

Üliõpilaste rahutusi (eriti demokraatlike õiguste nõudmise osas) ei õhutada väljastpoolt, vaid need puhkevad spontaanselt.

Erandi moodustasid rahutused harkide protsessi ajal. Need rahutused likvideeriti otse brutalaalselt. Kõik muud rahutused tekitab nüüd peamiselt selle tõttu, et politsei viibib ülikooli ruumides. Selles näevad üliõpilased provokatsiooni. Ka avalikkus tunneb seda. Näiteks esitasid juunis 1970 640 silmapaistvat avaliku elu tegelat nõude valitsusele selle talumatu olukorra lõpetamiseks.

On loomulik, et surve tekitab vasturaset, ja avab ka poliitika väärtavad radikalismile. Nii ebaõnnestus ka üliõpilaste koondamine riiklikku üliõpilaste "ametühingusse". Sund astumiseks sellesse organisatsiooni andis tõuke üliõpilaste siirdumiseks pörandalustesse rühmitustesse.

Nendest ühe silmapaistvamana esineb Moskva-linli teotav Hispaania KP, millele ainuüksi Madridi ülikoolis 300 liiget. Neile lisanduvad veel liikmekaadrida kaasajooksikud. Teiste äärmiste pahempoolsete rühmitustena esinevad PCI (stalinistid), FUDE (maoistid) ja ICR (trotskistid). Kuid ei puudu ka äärmised parempoolsed rühmitused, milledest üks suuremaid AUN (üliõpilaste rahvassõjal-ühendus), mida finantseerivad militaar-salateenistus.

Kardetakse, et kui süsteemi surve üliõpilaste vastu ei lõdvene, siis võidakse organiseerida (Uruguai eeskujul) üliõpilaste tupamaros-rühmad, kellede ülesandeks siis rööv-löövide teostamine pankade vastu ja teised taolised operatsioonid.

Hispaania ülikoolide struktuur pärineb 1821. aastast ja süübi peaaegu muutmata kuni tänaseni. See

vasta enam kaasa ja mõistele ja tänapäeva maailmapildile.

Ka ei paranda seda olukorda teaduskondade ruumiline lahutamine ja õppetöö tehnikas (õppeaja lühendamise keskastme kaandri ettevalmistamiseks), sest kõik need "reformid" ei puuduta rahutuste tuuma — demokraatlike õiguste puudumist. Eriti teravat on süsteemi vastu majandusteade alal tegutsevad üliõpilased, kes tunnevad, et neid ekspluaterib valitsev süsteem.

Seepärast nad ei nõustu masinikult omandama teadmisi, et kindlustada tasuv töökoht, vaid nad tahavad iseseisvalt mõelda ja kõiki omandavaid teadmisi kodanlik-demokraatlikus süsteemis praktiliselt rakendada.

Tõnu Lepik Ameerikas

NEWYORK (VE) — 15. märtsil saabus USA-sse kolmekümme N. Liidu kergejõustiklast, et osa võtta suurtest sisevõistlustest New Yorgis ja Richmondsis.

N. Liidu esindusvõistkonda kuulub ka maailma parimad kaugushüppajad, eestlane Tõnu Lepik, kes elab Tallinnas. Ühendriikidesse jääda kasevõistluse ümber üheks nädalaks. Võistkonna nimelkirjas on ka Riis Ruus, kes võiks liigina poolest olla eesti päritoluga, kuid kelle elukohana on märgitud vene linn Ikuovo.

● Baltimore-Washingtoni kogodus etustas kutsuda oma uueks õpetajaks abipäri Max Saare. Ta asub 1. aprillil elama Baltimore. Ühtlasi on Marylandi luteri kiriku sinod tunnistanud ta vastuvõetavaks ja kandnud Lutheran Church of America vaimulike registrisse.

● Stockholmis kuulutati abielu-tena maha Rein Viira ja Kristina Olsson. Laulatust toimus Jakob kirikus Lihavõtte laupäeval.

SKULPTORI JUUBEL

1. aprillil 1972 jõuab üks meie noorem põlv huvitavamaid ja tähelepanuvamaid skulptoreid esimese ümmarguse sünnipäevani. Sel puhul tahame Maire Männikule teele saata südamliku õnnesoovi ja tänada teda selle isikupärase lisa eest, mis ta meile kunstile on andnud. Maire Männik on ka üks neid kunstnikke, kes oma loominguga kaudu on tasandanud eesti kunstile väljapoole meie oma publikut ja üks vähesed novatoreid meie suhteliselt traditsioonilises skulptuuris.

Maire Männik, sünd. 1922, õppis Kõrgemas Kunstikoolis Pallas 1941—1944, jätkas õpingud Stockholmis Konstfacks Aftonskolan 1947—1952. Edasi jätkusid õpingud Pariisis O. Zadkine'i Académie de la Grande Chaumière'i juures ja Académie des Beaux-Arts'i. Peale selle on M. Männik teinud õppereise paljudesse Euroopa maadesse. Ta on esinenud näitusel peale Rootsi ka Saksa ja rida aastaid rahvusvahelistel skulptuurnäitusel Pariisis (1955, 56, 57, 61, 62) ning Antwerpenis 1957.

Stockholmi publikule on ta peamiselt tuntav esinemistelt eesti ühinaistustel Sveagalleri's 1963 ja 1968. Oma kunstilise isiksuse kujunemiseks on ta saanud määrava tähtsusega impulsid Ossip Zadkine'ilt. Viimane on omalaadne teenitaja skulptuuris, kes, saanud mõjuvõimust primitiivsest ja eelklassilisest antiiskulptuurst, kujundas stiili, milles ei puudu kubistiliseid sümboleid. Ta väljenduslaad on ekspressiivne, vorm aga selge ja arusaadav.

Maire Männiku Diana 50-ndate aastate algul on kindlalt ja tunduvalt modelleeritud naisekujud, Istuv naine samast ajast viib assotsiatsioonid kubismile. 60-ndate aa. algul on ka kunstnik leidnud oma isikupärase

stiili, millele võiks ehk lühidalt olla iseloomustav graafilise struktuuri pinnamõju, lähtuv looduse vormidest, ekspressiivne ja dramaatiline vorm. Selle näitena tuleks meelde Harmoonilist mängu ja Crescendot. Ei tohi ka unustada Maire Männiku tunduvalt modelleeritud laste portreid.

Muidugi on see iseloomustus pealiskaudne ja ühekulne, kuid meil ei ole kahjuks olnud võimalusi jälgida kunstniku viimase aja töid.

Praegu elab ja töötab M. Männik Pariisis, valmistades kasaegse skulptuuri V. Biennale'ile, mis toimub maikuu Rodin'i muuseumis aias. Nii-sugusel näitusel esinemine toimub isikliku kutse põhjal ja on kunstniku rahvusvaheliselt tunnustav. Rahvusvaheliste ülesannete hulka tuleb ka lugeda tellimist Soome-Ungri grupi poolt Pariisis a. 1966—67. kellele kunstnik valmistas soovitud medali. Meeldiv töö on ammu valmis, aga aastaid rahvusvahelistel skulptuurnäitusel Pariisis (1955, 56, 57, 61, 62) ning Antwerpenis 1957.

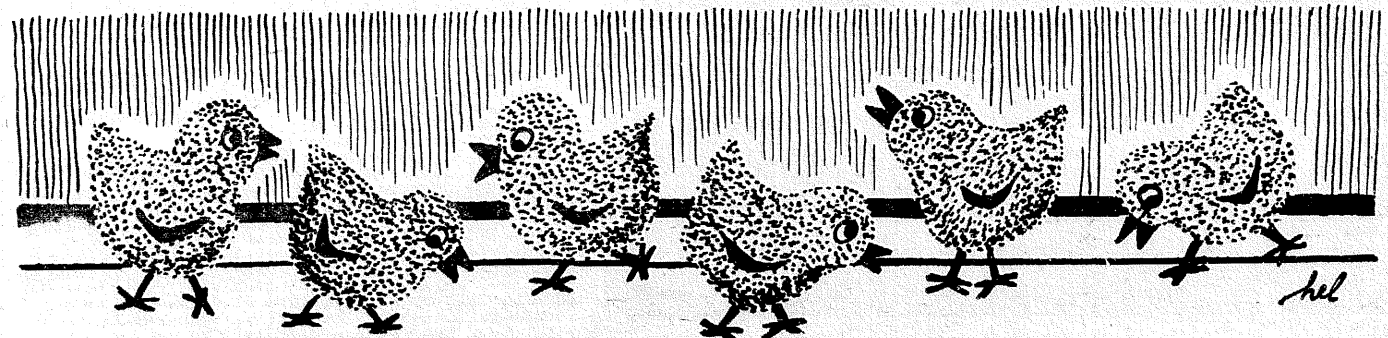
Kõige sellega ühenduses ei oleks ehk üllatav meenutada, raskusi, mis kunstnikel välismaiste esinemistega kaasas käivad. Kugi kunstnik on paljudel esinema teatava selektsiooni alusel, langevad temale valitud isiklikud kuld, millest ülesandamine alati ei ole ni kerge. Nii-mel peab kunstnik tasuma ise iga väljapandud töö pealt teatava summa, samuti on klišee- ja fotokulud kataloogis kunstniku enese kanda. Mis puutub erilist skulptuuri, siis on ju tõde transporti küllalt kulukas ja seotud erilise riisikoga.

Sünnipäevalapsele aga soovime seniks jõuda, julgust ja teadmisi, et ta looming ei ole unustatud ka ta kaasa-maalastest kunstisõprade poolt Stockholmis.

EEVI END



Maire Männik ühe oma teose juures.



IDLA ANNO 1972

Ernst Idla on nii meile kui rootslastele institutsioon. Tema võimed on väljaspool vaidlust. Sellegipoolest on kerkinud temaga probleem. Nimelt probleem, kuidas rubritiseerida tema tööd, mis teatavasti algas naisvõimlemisega uue koolkonna loomisega, kuid on just juhi kaugemaleulatuva püüdnustega viidud aegamööda ühtlasi kunsti piirimaile. Mõeldud on siin eelkõige tantsulist koreograafiat, mis on loomulik just Idla liikumiste visuaalsele efektile, mis samal ajal tugineb rafineeritud muusikalisel taustal. Rootsi ajalehed on nõutud, kuidas sellele Idla erivormile vaadata — neil puuduvad arvustajad, kes oleksid koos tema intensioonidega. Spordiajakirjanike ühetoonilised superlatiivid hüüdnud muutusi igavaks arvatast ka Ernst Idla endale, kes teatavasti on ambitsioonidega inimene ja nii ka oma töö arvustustest ootab intelligentsust. Kuna aga, nagu öeldud, vastava ettevalmistusega inimesed puuduvad, sattus ta uude äärmusse. Sinna, kus lavaballetti ja professionaalse tantsu retsensendid otsivad pasde perfektuust ja koosliikumise absoluutsust, mida Idla arvatast kunagi oma eesmärgiks pole seadnud. Ta on omamoodi prohvēt, nagu arvustajadki on taibanud, kuid vaevalt selline, kelle eesmärgiks on amatööridega luua mingit uut tantsustili. Pigem on ta missiooniks propageerida ja toetada liikumist, näidata selle esteetilisil võimalusi ja ka psühholoogilisi uues, tervemas ellusuhtumises, sisemises rõõmus, mida ta kokku võtab veidi paradoksaalseks näolavas mõistes "liikumise intelligents". Aga ometi on kõik see liikumine, mida Idla oma tütarlastele, olgu need suured või väikesed, seadnud, otsestelt intelligentne. Vähemalt ta mõjub selliselt.

Sellised on mõtted, kui vaadata Ernst Idlat järjekordsel paradainesimisel Stockholm linnateatris Konservatooriumi korraldusel. Teatrivalgus, idalikul läbimõeldud rezhii sageli tugeva pantomiimiliku efektiga. Mida vähemad õpilased, seda rohkem võimlemist, eaga kasvab aga rühm võimlemisest välja liikumiskompositsioonidesse, mis on kaunid ja nauditavad ja kus kogu aeg paistab välja

Ernst Idla ilumeel, rõhutatud valgu-keha, muusikas, kostüümides. Kõik need viimased elemendid arendatud perfektuseni. Ja amatöörid, esinejad, need suudavad siiski tohutult palju. Küllalt palju, et pealtvaatajaid vaimustuse viia (olgu siis tantsuretsensentidega kuidas on).

1972 aasta Idlal on sama põhiale — näeb siiski ümberrežisseeritud vanu paraadliikumisi, mida ei ole aastatega suudetud ära kulutada — nad mõjuvad endiselt värskeilt ja kaasakiskuvalt. Sealjuures on aga kasvanud välja uusi, rahutumaid, ent sellegipoolest kuidagi staatilisemaid liikumisi, seadnud meie aja rütmidele ja mis iseenesest on kõrgest klassist. Täiesti uutest asjadest oli kahtlemata huvitavam liikumismäng "Pingviinid" paljude elementidega otse loodusest. Mis puutub lõppuulasse "Rootsi motiivid", siis on see pastoraal toreda Hugo Alfvēni muusikaga, ilmselt mõeldud eeskätt "eksportkaubana" tulevatel esinemistel, kus reisi toetajad nõuavad head PR-i Rootsis. Sellised romantilised liisandid on peasegult obligatoorsed selendilistel galadel. Ja tõesti, neid on mõnus vaadata kui teaterlikke liisapalu. Kokkuvõttes: Ernst Idla ei seisa paigal, ta areneb oma kindlat rada pidi.

JK

SVENSKA DAGBLADET

SVD kaastöölise Jörn Bexelius oma arvustuses märgib, Idla-trupi esinemise kohta muuhulgas, et kellele meeldib "Sound of Music" ja võimlemine, võib väga hästi ise järgmisele etendusele minna ja luua omaenda seisukoht.

— Mulle isiklikult jättis etendus mulje, et tegemist on katsetega istuda paljudel toolidel ühekorraga: Idla esineb nii koolikonna autorina kui ka prohvētina. Ta lasab oma tüdrukul esitada igat numbrit deuooselt, koos Meistri tsitaatidega. Ta tahab esineda koreograafina. Mida meie näeme, on teatrivalgustusega, tihti väga kaunis võimlemine. Tegelased on vastuvaidlematult amatöörid. Neid esitatakse kui esmaklassilisi professionaalseid: Konservatooriumi nimi tavaliiselt garanteerib kutselisi kvaliteete.

Pole kahtlust — Idla jumaladab naiskeha ja "loomulikk" liikumist.

Eesti Päevad olid EKK aastakoosoleku tulipunktis

Eesti Kultuuri Koondis Rootsis pidas oma igastase üldkoosoleku Stockholmis Eesti Majas neljapäeval 23. märtsil. Koos oli 60. liikme ümber ja diskussioon oli elav, eriti ülemaailmsete Eesti Päevade osas. Üheks esimehiks valiti endine abiesimees Leonid Laid omal soovil järjekordselt kandidaatesimise loobunud Boris Gormanile asemele. Ülevaatliku ettekande Eesti Päevade eeltoodest ja kavatatavatest üritustest pidas pr. Ada Otema, kelle ülesandeks on ülemere kontaktid Kultuuri Koondise esindajana.

Möödunud aasta majandusaruanne koos käesoleva aasta eelarvega näitas, et tulude ja kulude arve oli Kr. 13271 ning bilansis tasakaalus kr. 62397. Uus juhatus valiti järgmiseks koosseisus: esimees Leonid Laid, abiesimehed — T. Künnapas ja K. Lepik, sekretär E. Pettai ja laekur M. Ericsson. Juhatus liikmed: H. Kiisk, H. Kröndström, L. Kuus-Römmar, A. Mägi, A. Otema, L. Parre, L. Urm ja S. Viksten. Juhatusliikmete kandidaadid: A. Vaks ja R. Raide (uus). Revjoni komisjoni liikmed: E. Kalve, E. Kuus ja V. Stenise (endised).

Elumiste aastate eeskujul jäävad tegevustema eritoimkonnad järgmisteks juhatajateks: H. Kröndström — aktiivitoimikond, Kalju Lepik — kirjandustoimikond, Arvo Mägi — kunstitoimikond, Harri Kiisk — muusikatoimikond, Lensi Römmar-Kuus — teatritoimikond, Ada Otema — väliskontaktid, Sigrid Viksten — erioluandad, Leo Urm — majandusjuht, Leo Parre — juriskonsult.

Lahkuv esimees B. Gorman tänas oma kaastöölisi sidanlikult sujava koosoleku eest ning uus esimees Leonid Laid avaldas biuroo peo onali ja kõigi teiste juhatusliikmete nimel kahetsust hr. Gormanile lahkumise

Kõik see naiselikult jättis etendus mulje, et tegemist on katsetega istuda paljudel toolidel ühekorraga: Idla esineb nii koolikonna autorina kui ka prohvētina. Ta lasab oma tüdrukul esitada igat numbrit deuooselt, koos Meistri tsitaatidega. Ta tahab esineda koreograafina. Mida meie näeme, on teatrivalgustusega, tihti väga kaunis võimlemine. Tegelased on vastuvaidlematult amatöörid. Neid esitatakse kui esmaklassilisi professionaalseid: Konservatooriumi nimi tavaliiselt garanteerib kutselisi kvaliteete.

Pole kahtlust — Idla jumaladab naiskeha ja "loomulikk" liikumist.

üle, tinades teda omakorda suure panuse ja hea läbisäämise eest.

Koosolekul ventileeritud probleemidest tuleks esle tõsta teatritoimikonna juhataja Lensi Römmar-Kuusi pikemat sõnavõttu, milles ta rõhutas näitejate ja näitejuhtide suurt töökortat iga uue lavastuse puhul ning neid kulusid, millised tulevad tasuda osalist omast taskust. Ta tõi ka täpsed statistilised andmeid, mille põhjal iga tüki ettevalmistamine võtab näitejuhilt oma 450 töötundi ja näitejuht 228 töötundi, siia on sisse arvatud 140 tundi, mis kuluvad proovideks ja 95 tundi ringreieid arvel.

Pr. Römmar ei olnud sugugi rahul, et Kultuuri Koondis ei saanud oma peale võtta A. Mägi "Tuli sinu kätte" ringreieid korraldamise. Sellele vastas B. Gorman, et ettepanek seletaks tül Kultuuri Koondisele halvalt ajal, kuna just siis olid kibedasti ametis 10.a. tegevusjuubeli ettevalmistamisega. Lisaks sellele puuduvad Koondisel vastavad kogemused turnee korraldamiseks, aeg ettevalmistamiseks oli liiga lühikene ja et Stockholmis Eesti Teatriluba ja niikuini oma majandusala juht olemas, kellel on kõik vastavad kontaktid ja kogemused. Juhatuseligi Arvo Mägi liias omaltpoolt, et nii võiks ka teised kunstiala inimesed oma töödunde arvutada ja vastava arve esitada. Nii hästi meie kirjanikud ja maailmkuulmised on ja samas olukorras.

Järgnevalt puudutati Kultuuri Koondise biuroo tööaega, mida sooviti pikendada ühtu kella 7-ni, et päeval töötajatel oleks parem võimalus oma asju ajada, nagu ostmine, jne. Pikema aruande ülemaailmsetest Eesti Päevadest olemasoleval suvel andis Ada Otema, kes on juba kaunemat aega Kultuuri Koondise poolt väliskontaktide ala asjajajaks ning sidemeheks E.U.P. rootsi komitee ja Toronto peakomitee vahel.

"Meil kõigil on juba palju teada sellest lähenevast suursündmusest eestlaste peres, nimelt ülemaailmsetest Eesti Päevad Toronto, eelselval suvel, 8. juulist 16. juulini. Sinna arvatakse kokku tulevat 15.000 eestlast igast liikumise, ütles Ada Otema. Edasi tutvustas ta stuuritrituse mitmeid eesmärgi niihasti rahvusluse sülitamise kui ka kultuurivalduste stimuleerimise alal, pannes eriti suurt lootust noorte panusele. Kõnelede organisatoorsest tööst Rootsis, mainis referent, et Eesti Kultuuri Koondise esindaja kuulub E.U.P. Rootsi komiteesse, mille esimehiks on Leo Karppe. Peale tema kuulub juhatusse teiste organisatsioonide esindajad. Kultuuri Koondise ülesandeks on olla vahendajaks teatri, kunstinautuse, muusika ja kirjanduse alal.

Siinjuures avaldas Ada Otema kahetsust, et kirjavahetus Toronto peakomiteega toimub aeglaselt, nähtavasti tingituna sealset suurest töökoormusest, ja et palju küsimusi on ikka veel lahendamata. Nagu juba siinases ajakirjanduses teatavaks tehtud loobus Pinnu studio külasitsetendustest Toronto, kuna ei jõutud kokkuleppele ei Ilmar Külveti "Sild üle mere" ega Arvo Mägi "Kihlused" esitamise asjus.

Nii on ka alles läbikäikimised käimas kolme kontsertolusti Lehti Augi, Harri Kiiski ja Alfred Pisu-keste osavõtt. Soovi kaasasõiduks avaldas kohapeal tenor Raimund Raidve, kes juba pikemat aega laulab Rootsi kuninglikus operis. Ka kirjandusühust, mis korraldatakse "Sõna on vaba" foorumina on nede kirjanike osavõtt, kes Torontoose lähevad — Helmi Mäelo, Ada Otema, Elmar Pettai, Helmi Rajamaa ja Karin Saarsen — veel lah-tena. Seniini pole saabunud ei ühtki teadet ega kutsel, kuigi järelepärimisi on olnud mitmeid.

Pr. Otema rõhutas diplomaatlikku

rahalikkusega, et selguse saamist raskendab E. Päevade broshüüri väljasaatmisega tekkinud viiperus Ontario turismiministeriumis. Ainuke se "tööristana" käib Stockholmis praegu käestkätte detsembrikuu "Vaba Eesti Sõna" Nr. 52 leheküljel esialgse E.U.P. kava ülevaatega.

Rootsi poolsest osavõttust kõnelede arenes elav debatt referendi ja kuulajate vahel. Aluseks võeti siin suurima rahuldusega kommentaarid Artur Adsoni äsjane kirjutus "Eesti Päevalehes", kus kirjanik imestab kultuuri vähesuse üle meie rahvuslikult nii tähtsal suurüritusel, andes omaltpoolt häid näpunäiteid ja "isa-likku nõu".

Siinjuures tähendas kirjanik Kalju Lepik, et "nii suurel üritusel ei tohi valkides mööda minna kultuuriist. See oleks tõesti kahjatesimeväärne". Samal arvamisel oli ka Helmi Mäelo, kes esines väga temperamentselt. End, esimees Boris Gorman tähendas, et E.U.P. nagu ei oma kindlat joont. Ehitateks ilma plaanita — kas üks kivi sobib teisele polegi tähtis. Samuti taunis ta kirjavahetuse aeglust Torontoost.

Kõigele sellele pareeris "sidemees" Ada Otema kõikumata rahuga, öeldes, et on kirjutatud ja kirjutab veelgi ülemere Peakomiteele ja et aega ju veel ikkagi on, mille jooksul peab selguma täpsemalt laialtavaliku kava ja üksik punkt. Üheks plussiks on juba see, et lähemal ajal saadab Kultuuri Koondis teele rikkalikku fotomaterjali siinsetest üritustest, mida Kanadas diapositiivideks ümberpilditatakse ja Ülevaate näitusel Eesti Majas Torontoos ekraniile projektetatakse.

KARIN SAARSEN

Kohaliku elu

GÖTEBORG

Kevadpidu

Göteborgi Eesti Maja Klub juhatus teatab, et Klubi traditsiooniline kevadpidu toimub Eesti Majas 29. aprillil lõunaga kl. 13. Pidul eeskavas on ette nähtud muusikalisi ja teisi ettekandeid, külm toit, loteri ja tants. Täpsemad teateid peo kohta antakse hiljem. GEM Klubi ruumid on suletud ajavahemikul 27. märts kuni 9. aprill ja suvepuhkuste ajal 1. maist kuni 9. septembrini.

GÖTEBORG

Sõprade Ringi juhatus

Põhjalatüüred-Kalevipoeg lipkonna Sõprade Ring valis peakoosolekul juhatusse järgmises koosseisus: esimees Gerhard Peet, abiesimees Oskar Marten, sekretär Heino Tomson, abisekretär Bernhard Meria, laekur Verner Lihaste. Ringi tegevus läinud tööpeeridel on olnud viljakas, näidates korraldatud ürituste õnnestumist ja majandusliku taseme tõusu. Eriti tänuväärset tööd on teinud Nalringi liikmed ürituste läbiviimisel ja käsitöö-ühitute korraldamisel.

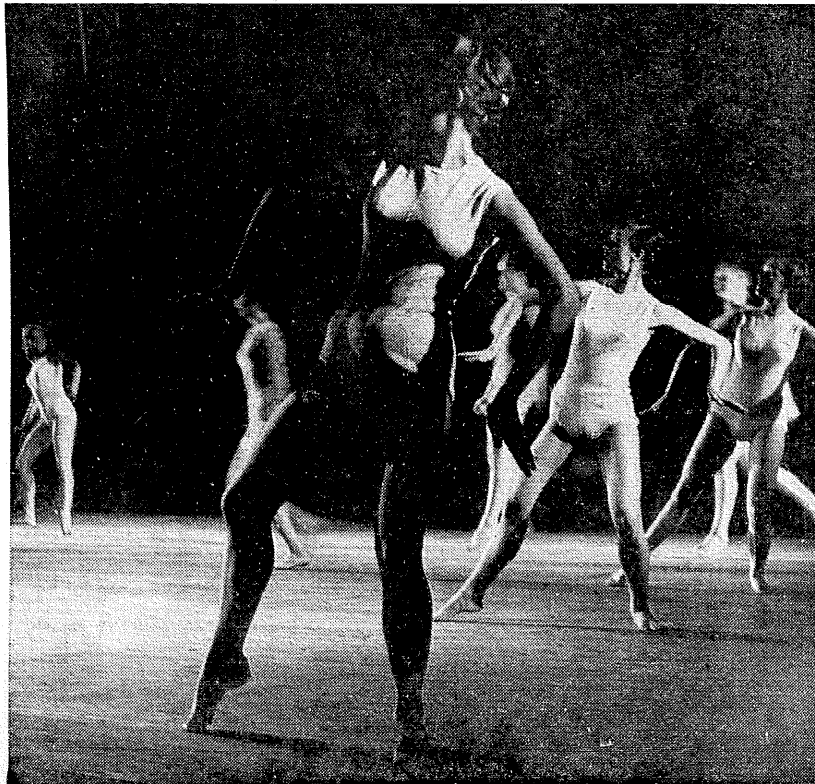
Fuudutali Lend Läänede probleeme, asjuures soovijale korraldatakse ühine kaitsesüstimine rügete vastu. Kaavas on ühise väljasõidu korraldamine liikmekonnale kevad-suvel 1972.

STOCKHOLM

Stockholmi Eesti Fotoklubi

Stockholmi Eesti Fotoklubi järjekordne kokkutuulek toimub kesknädalal 5. aprillil Eesti Majas algusega kell 19. Kavast on talvepildid.

Kuna loodus on astunud talvest kevadesse, siis klubitohtul tulevad esitamiselle klubiliikmete savutused kõigist sellist mida talvine aastaeg või fotomeestele pakkuja. Kõik fotohuvilised on teretunud.



Liikumisintelligents — Idla lipukiri.

PILVEFANTAASIAD

Ville Tropsi näitusest

18. märtsil oli Ville Tropsi akrüülmaailde näituse avamine Eesti Majas. Avamisele andis erilist pidulikust Hilma Nerep-Mossini esinemine klaveripaladega, millest eriti Debussy tundus olevat sobivaks saateks V. Tropsi pilvefantaasiadele.

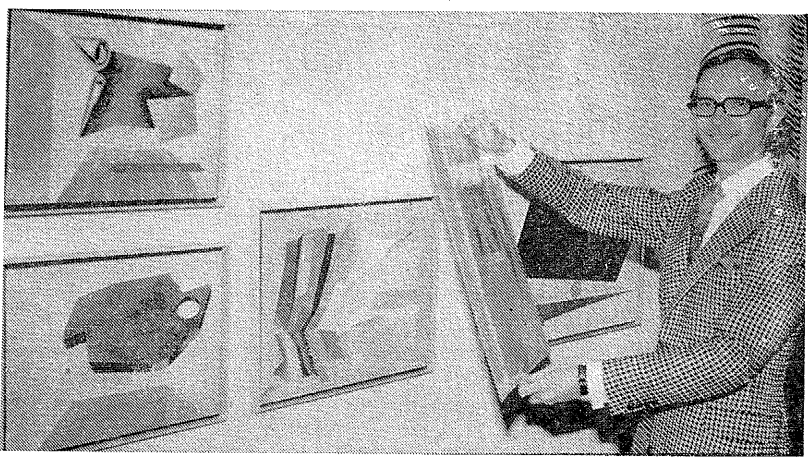
Näinud ainult Ville Tropsi väiksemaid kompositsioone üldnäitusele, jäi mulje, et ta esitusviis on geomeetrist laadi. Kui aga tutvuda kunstniku teostega ta personaalnäitusele, võiks jelda, et need on karmilt stiliseeritud abstraktsioonid looduselamustlike tegupõhjaga. Peamiselt on kunstnikku fantsineerinud pilved, nende asend taevaalaotuses ja nende eideus maaga. Koloriidid on ta maalitud jaheda- ja kuivavõitu, mõnikord üles ehitatud komplementvärvi mõjule.

Tähelepanu köidab ennekõike suureformaadilise Ahvardav pilv huvitavate valgusefektidega ja hea ruumimõjuga. Pruunitooniline maa oma üksteisest eraldatud terrassidega on ta kohal hõljuva sini-rohelise pilve "hüdaohus". Temaatilist lähedane sellele maalile on Brasiilia, kus troopilisel teravate valgusmõjudega maa (linna) kohal hõljuv ahvardav pilv. Maaling tohiks olla sümbolne: kunstlikult ehitatud linn, mille eksistents kahtlemata on seotud mitmesuguste komplikatsioonidega. Kuumeeliga ja alaoas on teravikuline formatsoon (suurlinn?), ülal kuu pilverihadega. Pinnad on varjatud tumedast heledamasse, andes kujutisele plastilist ümarust. Iseloomulik V. Tropsile on ka seeriatel maalimine. Nii näiteks on maalitud Päike peletab härmi, püüdnud edasi, osalt ka Elegia ja Vari murrah päikese moodga ülesehitusel üksteisele väga lähedased. Erinevad on nad aga koloriidilt, kus näit. kollane-roheline asendub kas purpurpunasega või oranžhiga. Loomulikult on pilvemõju jahe ja tume, kuna päike toob soojust ja pehmust koloriiti. Nii ongi Päike peletab härmi üks soojemaid maalingsid kogu üldiselt jahedas värviskaalas. Kunstnikku on atraheerinud ka kalliskivid, mille "külma hülgu" ta on püüdnud tabada (Smargad, Teemant, Kiirgav juveel).

Kogu näituse ulatuses on kunstnik olnud väga konsekventne. Stiiliseeritud vorm, selged värvid ja üksteisele lähedased teemad. Vaatajale jääb küll väga terviklik mulje kogu näitusest, kuid kahtlemata ka pisut ühe- tooniline. Variatsioonid on olemas, kuid nende tabamine esitab nõudeid ruttavale silmale. Ville Tropsi fantaasiapildid on aga isikupäraseid ja nende on akrüülvärvi õhedus ja läike- ta siledus sobivaks vahendajaks. Jäme haviga otama pilveperioodile järgnevat loominguilist arengut.

Peale seinalt nähtu leidus huvitavaid lehti mapis: värvilist graafikat kollaažina ja tushjoonistusi.

Eevi End



Ville Trops oma näitusel Eesti Majas (EPL-foto Lepper).

JEESUS LÜÜAKSE RISTI

Kreeka saatustragöödiad, nimelt Aisühyluse ja Sophoklese omad, sil- saidavad üksikute stseenide ja va- tustest vahel koori poolt lausitud lau- ludes vapustavat lugusid inimese üle valitseva saatuse mõõdapääsma- tusest ja ainulaadusest, mida nad vaid jubeusega-aimatavalt inimese süütegude siplemisega seletada suu- davad. Nii kuulme Sophoklese An- tigonet ütlevat:

On paljut, mis mõõtu ei mahu, kuid mõõdusemahutamatu on inimene.

Saatus surra, surema pidamine, mis on inimese osaks juba sündimise- sest saadik, moodustab inimese ole- masolu kõrguspunkti ja sügavus- punkti. "Sündinud, et surra" — sel- lesse lühikesse formelisse on suletud vana ja inimese olemise mõte. Elu ja surm kui esi- ja tagakülje, kaks- kute kombel sarnased, on vaid in-imese olemasolu kaks külge. Mõdda- pääsmatu saatks: siin ei ole mõtel- dav miski lohus — oigu siis, et see tuleb väljastpoolt, üleväit, Üheit, kes kõike saadab.

Sellest Ühest, kelle tahtmiseta ei lange ükski varlane katuselt, jutus- tas alles Jeesus: "Tema on ära luge- nud kõik juuksekarvad teie pea peal". Ja alles Jeesus on seda Üht, seda kõigevägevamat, saatuse mää- rajat ja muutajat, kuulutanud võim- saaks, on tema poole pöördunud ja ülistanud kui tema ja meie Isa.

Ja siin ilmneb nüüd see näiline vastukoos: Just Tema, kes on üteli- nud: "Mina ja Isa oleme üks", just see Ainus, kes oli Jumala sarnane, just Jeesus ise läheb vabatahtlikult inimese pääsmatuks määratud surma.

Kogu kannatamissoo üksikosasad ei ilmnne seal siin silmapaistvat kui lau- ses: "Jeesus puuakse risti". Karmi- malt, halastamatult, armutumalt ei saa seda tõsiasi mitte väljendada, ka mitte napimail. Need sõnad on



Hermann Stock, saksa luule- taja ja kirikõpetaja ning käesoleva kirjutise autor, val- dab eesti ja on saksa keelde tõlkinud eesti luulet.

Kui kivid, mis langevad vee sügavus- se, või: kui litaurlöögid, nagu me- nelle kuulme Haydni ja Beethoveni juures.

Tema, kellele Iss inglite väed ap- pli võiks saata; kes midagi ette ei võta, et tagajajate käes pääseda; kes Pilatusele näkku ütlev: "Sinul ei oleks mitte võimu kui see sulle ei oleks üleväit antud" — tema ütlev enese kõigest võimust lahti ja muu- tav inimeseks just surmasaatuse vastuvõtmises.

"Meie kristlased ei karda surma", ütlesid veretunnistajad Stephanusest ja järgnevalt Cyrianusest saadik äraarvamatul hulgal, nii tuntud kui tundmatud, kuni Jeanne d'Arcini, Orleansi neitsini, kuni Johannes Hu- sini ja sadadeni Hispaanias avalikult äräpõletatuteni suure inkvisitsiooni ajal Philip Teise al, Argem aga unustagem ka need paljusid, väga paljusid, kes Saksa maadel mõlema usutunnistuse-kiriku al näiaprotes- side ohvrelks langesid: süüitud in- mesed, keda ristilinnastest tulemasa- natsid. Mingit halastust ei saanud neile osaks. Isegi ka nad pinnad mõ- juul oma "süü" illes tunnistasid. Kae- gi vaimulik ulatas neile ristilöödu- kju kustutavate silmade ette.

Kes näidseid aja nõrkinud on nen- de rafineeritud meetodite üle, mille abil Venemaal, juulgid kirjanikke vaimuhaiglas kõig arstiteaduse pe- nustumaks tunnaks tehakse ja hullu- meelusele atakse, peaks oma kamb-

rikeses enesele vastu rinda lööma ja ägama: "Mea, nostr., culpa!"

Jeesus, Valude mees, on lasknud end kõigi nende pinnatute risti kül- ge naelutada nende igaveseks lohu- tuseks, "üks kord igaveseks", nagu ütles apostel, kes Rooma vangias ket- tides lamas, oma valvesõdurile.

Haamrilöögid, milledega suured naelad läbi Jeesus: e jalgade ja käte ristipuuks löödi Kolgata mäel, Pea- lae asemel, needilöögid kajavad vastu läbi maailma-ajaloo aastasadade. aas- tatuhandete.

Sõudepingid külge needitud galee- riorjad evsid, kui nad üldse seda omasid, ainult selle ainsa tröösti: et nende jumalik inimvend veel lootu- setumalt kui nemed aheldatud ja kinnineeditud sai, et nõnda ja mitte teisiti "kõigi koidikute purustajaks" saada. Kui Peetrust pärast Ülestõu- mise püha ööd sügavast vangikoop- past Jeruusalemma vildi, siis ainult sellepärast, et Jeesus end surma või- musesse annud oli.

"Kõik teie kurvastus on ajalik", on varakristluse kuulutajad vangistatuile, tagakiusatuile ja surmasuhu ae- tuile lohutuseks ütelnud.

Ei ole võimalik sellesse inimlikku surmavangistuse armuheitmatusse peidetud Jumala tõrkust ja salajast armastust mõistuse abil lahti mõsta- tada. "Universum nutab" — nõnda lõpeb üks meie päevil elava rootsi luuletaja Johannes Edelfelt luuletus. Jumala rahu on kõrgem kui kõik mõistus, millele Martin Luther on vä- ga jämeda nimetusse annud.

Äga Jeesus on oma ihu, oma liik- mete ja sellega ka vaimu-hinge loo- vutamise püüdnud kirikule surmale, ol- les "sõnakulelik kuni surmani, surma- mani ristipuu", mida sümboliseeris ta löömine kätesse ja jalgedesse, teostanud "ülimalt õnnistatud hilgu- se". Tema käed on igavesteks aega- deks välja sirutatud tähenduseks: "Tulge minu juure kõik, kes te va- vatud ja koormatud olete, mina ta- han teile karastust anda!"

Sina, Ristilöödu, vabasta meid kõi- gest ristivaevast!

Saksa Kirikulehest tõlkinud A. Adson



METSAKODU
UUDISMAA

POSTIARVE 694771 FALKÖPING

VABAÕHUPIIRKOND EESTI
SKAUTLIKELE NOORTELE

RAAMATURIIL

ILMUS "TRIINU" KEVADNUMBER

Neil päevil ilmus "Triinu" kevad- number (nr. 76/1972) ja on Rootsis saadaval. Ajakiri on endiselt huvitav ja sisurikas, eriti käesolev number on hästi õnnestunud. Juba kaane- pilt on imponeeriv ja huvitavalt mõeldud: hallil tagapõhjal pruun aja- kirja pealkiri ja pilidks noor naine lapsega, mõlemad stiliseeritud rah- varides. Pilt on näide, kuidas saab kleidi juures kasutada stiliseeritud eesti mustreid.

Käesoleva numbril on toimetanud lise Urm Austraalia, kes mõõdnud aastal teostas ümbermaailma-reisi, külastades seeljuures kõiki vaba maa- ilma eestlaste keskusi. Ta tähendab toimetajaveerul, et ta igal pool eest- laste keskustes kohtas ajakirja "Trii- nu" kaastõelisi ja konstateeris rõ- muga, et igal pool eestlastes vabas maailmas harrastavad eestipäraseid koduküsitõid ja ilustavad oma kodu- sed eestipärase vaipade ja muude dekoratsioonidega. Toimetaja arvas- tes "Triinu" käsitõbe on selleks igal pool väga suurel määral alga- tavalt kaasa mõjunud.

Seekordse numbril kirjanuslik osa juhatab teose sisse Austraalia tegu- seva Eesti vaimuliku J. Aariku arti- kliga "Issand teeb kõik uueks", milles eesti hingekarjane mõnuses saanustuses kõneleb lugejate vaimu- sele. Selle artikli juurde sobib hästi Marie Underi luuletus "Me oia- me", mis on paigutatud üllanimeta- tud artikliga samale leheküljele. Järgnevas artiklis "Finlandiseerim- ne" annab signatuur "Hõimuvelli" kokkuvõtliku ülevaate meie hõimu- ma Soome praegusest olukorrast, mida iseloomustab väikeses Soome suure idanaabri haarde kõvenc- mine.

Huvitav artikkel on "15 aastat or- ganiseeritud suustamist Kanadas", millest loeme, et Torontos tegutses edukalt Eesti Suusaklubil Kalev, mil- le ümber on koondunud rohkem kui sada suusaspordist. Liikmeskonda kuulub ka rootslasi, soomlasi, saksa- lasi ja teiste rahvuste liikmeid. See on ainaks eestlaste poolt organisee- ritud suusaspordiorganisatsiooniks vabas maailmas. Klubi on aratanud oma tegevusega huvi suusaspordi vastu ka laiemaates kanadalaste ring- kondades. Artiklile on lisatud foto klubi võidukaist liikmetest, kes on saanud rohkelt auhindu.

Eesti Naisüliõpilaste Selts sai mõõ-

dunud aastal 60 aastat vanaks. See organisatsioon tekkis käesoleva sa- jandi alul, kui Eesti oli veel tsaa- ririigi võimu all ja kus kehtisid veel naiste kõrgema hariduse suhtes sea- dused, millekohaselt ülikoolide uk- sed olid naistele suletud. Ka Tartu ülikool ei võtnud tookord naisi vastu, välja arvatud mõned erandid pea- le 1905. aasta revolutsiooni. Kuid üli- koolide juures ja ka Tartus asuta- ti naiste jaoks erilised kursused; kusjuures seadusega garanteeriti nende lõpetajale ülikooli lõpetajate õigused peale riigieksamite soorita- mist Venemaa ülikoolide juures, ka Tartus. Mea Krims (Stokholm) an- nab ajaloolise ülevaate jubileeritud organisatsioonist ja Tanni Pill (Mont- real) kirjutab oma artiklis Eesti Naisüliõpilaste Seltsist tänapäeval.

Tähelepanuväärne artikkel on ka Leonid Trettit — "Melbourne'i eesti naiskool ja noored". See koor on silmapaistev sellepõolest, et selles laulab rohkelt noori. Seda tuleb lu- deada koori andeka juhi pr. Maila Taimre teeneks. Nimetatud naiskool paistab silma noorte lauljate tugeva proportsiooni tõttu, sãdeledes oma võrkuse ja elujõu poolest teiste koo- ride tagasiminekku taustal. Maila Taimre jutustab pikemalt artikli au- tori poolt tehtud üstluses, kuidas ta oma koori juhtimistõõd teostab. Arti- klile on lisatud suur foto koorist, kus rahvarides enam laulavad koos oma tütardega.

Kirjanik Peeter Lindsaare sulest on ilukirjanduslik katkend "Kuninga tamm", milles jutustatakse põne- vaid episode Põhjasaja päevil, kui vene sissid ja peninukid rüüstasid meid maad. M. Kont jutustab Lilli Suburgist kui kirjanikust, ajakirjani- kust ja eesti noorse rahvuslikust kasvatajast. Artiklile on lisatud ha- ruldane foto Lilli Suburgist: ülevõ- te on tehtud Tartu lähedal Sahka- paal, Mari Raamoti majanduskoolis juulis 1916, kus Lilli Suburg oli su- vepuhkusel ja kus pühitseti tema 75- aastase sünnipäeva. Käesolevas numbris on veel mõned kirjandusli- kud lühilpald ja rohkelt fotosid, milleist üks kujutab miss Eesti 1972 koolistest USA-s.

Käitõõd ja kodumajandusosa on endiselt rikkalik, selles kirjutavad tuntud autorid: Ene Runge, Ilse Urm, Laine Davel, Salme Vasur, Hil- ja Männik, Heija Piiralsu, E. Und- ritz, M. Jahu, Jeannette (1972 aasta kevadmood), J. Lhoste ja Elsa Ra-

Sünnipäevi

Stockholmis tähistasid 19. märtsil Rudolf Kilyar ja 23. märtsil Arnold Toome 60-aastast sünnipäeva. Mõle- mad töötavad Misomex AB juures.

26. märtsil tähistasid 70-ndast sünnipäeva Armand Laas ja 60-ndat sünnipäeva Robert Nugin.

badik. Selleski osakonnas leidub era- kordselt palju fotosid, jooniseid ja mustrite-pilt. Vers Poska-Grünthal on kirjutus — "Aasta 1972 Trii- nu juubelilaasia". Ajakiri asutati ni- melt 20 aastat tagasi — 1952. "Trii- nu" juubelinumber ilmub Eesti Päe- vade ajaks Torontos süvenumbril- na. Selle kajandamisest võtavad osa kõik neil toimetajal igast maailma- kaarest. Käesoleva numbril lisaks on mustriteilt.

Toimetust ja ajaltitust Rootsis: c/o V. Poska-Grünthal, Torssviksvängen 29, Lindö. Üksiknumbril hind Root- sis kr. 4.35.

Ristsõna lihavõtte-pühiks

Paremale: 1-A kaassõna 1-C tõenäoliselt 2-A kaua aega tagasi 2-E meeslik Siberis 3-A aja leht vabas maailmas 4-A hingetõlme nutmise ajal 4-C naise nimi 5-A iridium 5-C meie 5-E kaksiklühialik 5-G jaatavat vabariiki ootav küsimus 6-A superland 6-C das 6-F materdan 7-A vankri 7-C 7-D kuula ameerika lavastaja 7-E mehed (filmid 'Kuradi reporter' 'Trommuri tunnistaja') 7-E tähed 7-F aua autodel 7-H indium 8-A lõunapoolne 9-A seal (saksa k.) 9-C putukate 'kõht' 10-A lihavõtte tootmine 10-E pinnamõõt 10-G ingl. pärane mehe nimi 11-A portjee 12-A paatsik (käib tapelooma kohta) 12-R uustavaks tehtu 13-A mitte peal 13-D kustutas janu (i-j), 13-G saaksakeelne artikkel 14-A oesimi pooldaja 14-F naatrium 14-H protaktinium 15-A pärmik 15-F mitte kunagi 16-A metsahoidja 16-D see mis ei unune, on 17-A kõrk 17-E itaalia artikkel 17-G hakatus (om. käanne) 18-C vanused 19-F suur väli, tasandik 19-A automaatsõiduk.

Alla: A-1 lihavõtte tervitus B-1 jügi Aasias C-1 saaks prepostisoon D-1 kaunis veeline E-1 kompaktne müstikuaia F-1 Kuula rootsi naiskirjaniku initsiaalid, Nobeli laureaati G-1 sõdesõna H-1 kahe poolsaare vahel I-1 väikelaps, beebi C-3 kuulus prants. kirjanik F-3 suurt, avarat G-3 asi D-5 kaitsevana H-5 vennatapa 1-5 inglismaa B-6 on (ingl.k.) G-6 säetakse tavaliselt kanala ümber F-7 ennustab meteoroog 1-7 nootkirja varajases keskaja (ains.). B-8 tema C-8 esimene täht tähestikus E-8 pühitsetakse sel aastal aprilli alguses C-9 suhkruhaiguse ravim H-1 mine (ingl.k. 2 tähte) B-11 vaba Läti presdendi nimetähed D-11 emane siga F-11 juuakse tihti toidu juurde Lõuna-Euroopa maades H-11 ete 1-12 privaatil B-13 prantsuskeelne artikkel H-14 peenike rüderiba D-15 juhtub harva G-15 fermen B-16 baas F-16 naise nimi 1-16 segadus, korratud C-17 bemol D-18 filmi liik G-18 astatid H-18 laiskelajas.

Lahendus 14:

Paremale: 1-A akvarelli 2)a laevas 2-G Jan 3-A erlaste 3-H vaa 4-A 1Xantippa 5-A vahi 5-G era 6-A naiselees 7-A dret 7-F erde 8-A eas 8-D neli 8-H II 9-A RKO 9-D item 9-H S.G 10-A seek 10-E angli

RAADIO SAATED eestlasile

AMEERIKA HAALE eesti saatet antakse iga päev kl. 16-16.30 ja 17.30-18. Rootsi aja järele laupäevakõltsel 13 m (21740 kiloherts), 19 m (15235 ja 15270 kh), 25 m (11960 kh) ja 31 m (9660 kh).

Lisaks kõigis saates antavaile päevauudistele ja kommentaaridele päevaküsimuste kohta on eritenaade käsitsel eestikeelseis saates järgmise rõhuasutusega: Pühapäeviti esimeses saates usulisi meditatiivseid, kumbagis saates tänapäeva noore põlvkonna küsimusi, esmaspäeviti Ameerika olustikku, teisipäeviti välis-eesti kroonikat, kolmapäeviti reportaaže - hõlmates kultuurikroonikat, neljapäeviti teaduse ja tehnikat, viiendat reedeti majanduse ja inimeste eluajari küsimusi ja laupäeviti ülevaade nädala sündmustest ja kultuurikroonikat, hõlmates väliseesti.

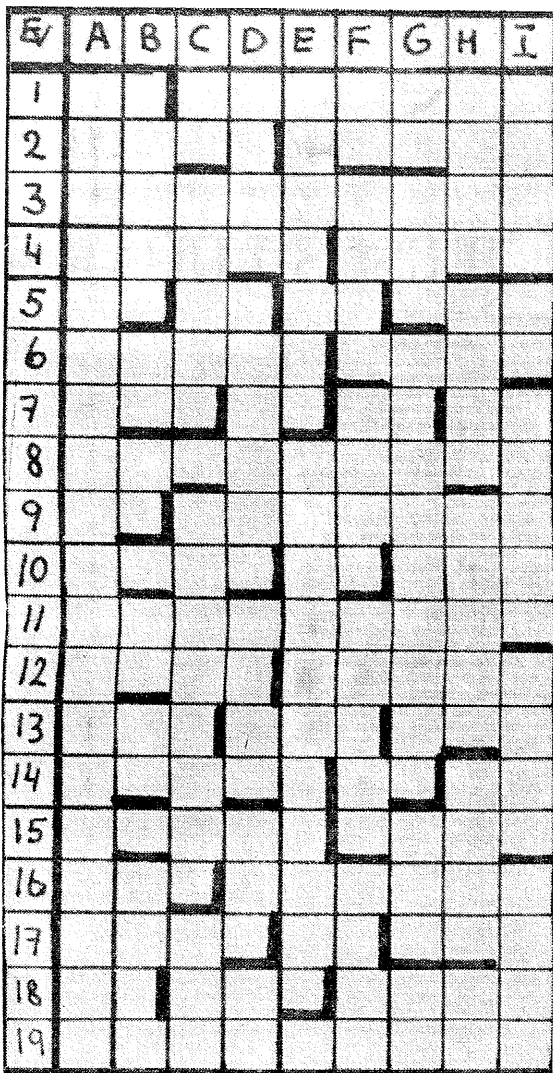
EESTI VABADUSE HAALE saatet Madridi raadio kaudu toimuvad iga päev ja kuulavad Rootsi aja järgi kl. 19 lõhilainel 32 m. Saadet korraldab järgmisel päeval kl. 8 lõhilainel 30,7 m ja teist korda kl. 13.30 lõhilainel 30,7 m.

USULISED SAATED Trans World Radio kaudu iga pühapäeval, teisipäeval ja reedel kl. 18.30-18.45 lõhilainel 31 m.

11-A Osram ii-F duot 12-A leinama 13-A stigma 13-G nos 14-A ja 14-C sai 14-F AG 14-H ma 15-A erus 15-E Nixon 16-A Nasser 16-G ibn 17-A iriduvad 71-H ii 18-A tai 18-D Miami 19-A steak 19-F kala.

Alla: A-1 ja 1-1 Alexander Soljenitsin B-1 karata C-1 vein D-1 ava-

ti E-1 rasi F-1 est G-1 Liepe H-1 lavaredis 1-1 in 1-3 ajaseltus F-4 pimelend C-5 sie E-5 heietama D-6 Singikangas G-6 erim B-7 ra C-8 soe B-9 keset G-10 Guangxi H-10 lokomobiil B-11 riisus F-12 maa E-13 minivik B-14 Ararat 1-14 Annika F-15 Iraak D-16 suma C-17 die G-17 dm G-19 A.



Vanemad põgenesid laste eest

TORONTO — Üks North York'i, Toronto eslinna, abielupaar jättis oma lapsed maha. Vanemad olid lihtsalt tüdinud oma pojast ja tütrest, nad võtsid välja pangast kõik oma hoiused, pakkisid sisse hädavajalikku riietust ning kõndisid välja oma majast... jättes maha lühikesed kirja, et lapsed järgi unustatu hüpete tegimiseks, maksu kin- ni telefoniarve ning et järelmaksu- ga ostetud televiisori makstud täht- päev laheneb.

Tütar ja poeg on mõlemad üle kahekümne, mõlemil on head tökohad, kuid kumbki pole vanematele midagi tahtnud maksta ei korteri ega sõ- gi eest. Ema on pidanud nende riid- del korras hoidma, pesema ja riid- kima lastele ja "lapsed" on igal n- data lõpu korraldanud hommiku

Mussolini teos filmiks

ROOM — Filmiprodutsent Alfredo Bini on asunud filmima Benito Mussolini usuvastase romaani põh- jal valmistatud filmikäsikirja.

Mussolini kirjutas oma raamatu "Claudia Particella, kardinak armu- ke" oma varases nooruses ja see il- mus seeriakirjutajana 1910. a. Tren- to päevalehes. Tõel ajal oli hilisem diktaator vasakpoolsel sotsialist. Fas- histide võimupäevil oli keelatud sel- le raamatu üle sositaminegi, kuna siis oli Mussolinist saanud katoliiku kiriku kaitseingel.

• Rio de Janeiro's Brasiilias oli külas Anne-Liis Beunis Mennepo- list USA-st, kus ta töötab sise- arhitektina.

kestvaid pidusid, mis mõlemad va- nemad kõvasti häirisid. Nii ei jää- nud vanematel muud üle kui oma lapsed maha jätta.

Balti naistenõukogu tähistas 25 a. tööd

NEW YORK (VES) — Balti Rahvuste Nõukogu (BRNN) oli oma juu- beli tähistamisel 5. märtsil vallutanud sõna tõsiselt mõttes New Yorgi Eesti Maja. Pidustusel algasid balti noorte konverentsiga hommikupoo- lel Eesti Läti ja Leedu lipukestega dekoreeritud saalis. Ürituse avas BRNN esimeine Helga Ozolins ning mülestusi BRNN tegutsemisest alg- astail Saksamaal kuuldil lälannalt, prof. Maria Udriselt Oregonist.

Eesti delegatsiooni nimel tervitas kogunenud mag. Mall Jürma, tut- vustades kõnelejat, dr. Heino Ainsot. Käsitades "Balti noorte po- litilist panust" loetles kõneleja balti noorte tööd ja poliitilisi aktisioo- ne, eriti aktisioone UN-is.

Läti ja leedu naisüliõpilased, esi- nedes rahvariidelise, kõnelesid Balti rahvaste kultuurist ning ballaste identuse säilitamisest väljaspool ko- dumaad. Kõnelejad rõhutasid, et nad on uhked oma rahvuslikule omapä- rale, et nad on suutelised võistluma oma haridusega siniste harilastele ning säilitama ka oma individuaal- suse. Noorteklubi, gruppide, üli- õpilasorganisatsioonide, skautide ja kultuurilaste organisatsioonidega on üks viis võidelda Balti maade vaba- säilitatud etnilise pärand, mis on üks viis võidelda Balti maade vaba- duse eest.

Üks leedu noor ütles veendunult, et kui temalt küsitaks, mida ta ta- haks teha Balti riikide vabaduse hekas, siis vastaks ta: k ö i k e !

Konverents kiitis heaks resolutsiooni, milles protestitakse Balti riikide vägivaldse okupeerimise, balti noorte venestamise ning küi- ditamise vastu Vene kaugustesse igasugu tööprojekte sildi all. Ka protestitakse usulise tagakiusamise vastu ning nõutakse, et N. Vene austaks Inimõiguste Deklaratsiooni.

Resolutsioon siseldab ka üleskute eesti, läti ja leedu noorte esitatud nõuete toetamiseks ning vastupanu osutamiseks kommunistlike eks- pansioonile.

Eesti Maja suures saalis avati Balti kunstnike graafikanäitus. Läti de- legatsioon esotas esinaine Helga Ozolinsiga pakkus külalistele sinises saalis, kus olid ka fotode ja doku- mentide väljapanekud BRNN 25-a. tegevusest, shampanjat, Eesti graafi- kakunsti väljapanekuid oli En- del Kõksilt, Rutt Tulvingult, Agate Veeberilt, E. Wiiraltit ja Anne-Reet Pariselt, kokku 65 tööd. Väljapan- kuid oli ka noortelt läti ja leedu kunstnikelt, leedu nimekalt graafi- kult V. onynaselt jt.

Pidulik kontsert-aktus algas kl. 4 Ameerika ja Balti riikide hümnidega USA tähelipu ja Balti riikide lippu- dega ning rahvariidelise nukkudega ja lilledega dekoreeritud saalis. Esina- ne H. Ozolins, tutvustanud auküla- list, andis lühilülevaate BRNN tege- vusest. Peakõneleja oli organisat- siooni lüestatud Rahvaste Ameerika Sõbrad esimees Ch. Emmet. Ta mõis- tis hukka N. Vene seadusvastased vallutused, märkides, et Balti riikide reetmine Vene poolt vallasdas II maailmasõja. Kõneleja rõhutas, et Balti rahvaste vaprast vastuseisust kommunistlikele olnud palju ning et balti rahvaste vabadusevaim ei sure.

Washingtonist oli kohal Läti Vaba- riigi esindaja dr. A. Dinberg, kes avaldas tänu BRNN Nõukogule tema andumusliku töö eest Balti riikide vabadustalustest kui ka kultuurili- ses panuses, soovides edu ka tule- vikus.

E. V. esindaja E. Jaakson kõne- les naiste osatulekust tänapäeva ühiskonnas, rõhutades, et neid on valitud riikide parlamentidesse ja valitustesse. Esile on kerkinud naisi teaduse, kultuuri ja sotsiaal- seil aladel. Kõneleja märkis, et BRNN liikmed on arendanud oma- vahelisi koostööd ja sõprust ning toetanud ka Balti riikide võitlust vabaduse ja iseseisvuse eest.

Leedu Vabariigi pekonksul, A. Si- mulis avaldas samuti tunnustust BRNN tööle, mis hoiab elavana Balti riikide probleemi rahvusvahelisel foorumil, andes edasi ka Leedu esi- ndaja Washingtonis J. Kajeckase ja saatkonnasõnniku dr. Vackise tervi- tust.

Aplausiga kiideti heaks balti noor- mende kõvasti häirisid. Nii ei jää- nud vanematel muud üle kui oma lapsed maha jätta.

mine ratsioonikrikkorras mag. Mall Jürmale (Eesti).

Töötuse Leedu delegatsiooni kaas- tööks andis esinaine Galia Zilionis. Eesti Naistklubi Liidu esinaine Ju- ta Kurman, Läti Naistühingu esi- naine Olga Gulbis ja Leedu Naistklubi- de Liidu esinaine Vince Leskaitis õnnitlesid BRNN ning andsid kolme- le esinaisele üle lilli.

Mall Jürma märkis seejärel, et ta tahab pidada BRNN töötust mitte väsida enne, kui Balti riigid on taas vabad. Meenutanud praegust "reisi- de ajastut" kutsus ta üles valvusele, et läbirääkimistel N. Veneaga Balti riigid ei kujuneks peenraheks tüh- jade lubaduste vastu. Kõneleja ütles, et president Nixon ei olnud arvata- vasti teadlik nõuk. luuletaja Jevtus- henko esinemisest Madison Square Gardenis, kus ta mõnitas USA-d luu- letusega "Vabadus tappa". President ei oleks siis ehk Jevtushenokit Valges Majas vastu võtnud.

Lõpuks avaldas Mall Jürma tun- nustust naistele ilkestatud Balti riik- kides, kes hoiaavad kodudes kõrgel moraali seal, kus vabadus ja inim- väärlikus on määratud hävimisele.



Balti Naiste Nõukogu uus esimees mag. phil. Mall Jürma.

48-tunnine "ööpäev"?

DEL RIO (Texas) — Dr. Michael Siffre, noor prantsuse teadusemees, on tulnud pärast pikemaajalist uurimusi veendele, et inimese funktsioneerib palju paremini 48- tunnise ajakülge kui praeguse 24- tunnise ööpäeva juures.

Et oma uurimusi praktiliselt tõe- tada, ütles ta nägemist on värskele abielunaisele ja asus elama 150 jaiga maapinnast sügaval asuvasse koopas- se. Ta on eraldatud ühiskonnast ja kõigest muust sellega kaasuvast kuus- kuul. Tema keha külge kinnitatud aparaadid märgivad, kas ta on ärkvel või magab. Teadlane ise on veendu- nud, et kui ta kuue kuue pärast jälle inimeste hulka tagasi tuleb, võib ta oma teadusliku töö lõpetada viia ja töendada, et inimese funktsioneerib hoopis paremini siis, kui ta on ärk- vel 36 tundi ja magab ühtesoodu 12 tundi.

• Torontos tähtsast 90-ndat sünni- päeva Milna Marmel, kes 11 aastat eest kodumaalt Kinnades saabus. Elukutselt on ta meesfaterpeet. Kodu- naitel on ta ka vene okupatsioon- i jooksul aktiivne kirikutegelane. Tal on kaks poega ja tütar Toron- tos. Juubilar jäljib hooliga ajakir- jandust ja loeb raamatuid.

• Stockholmis kuulutati abielula- tona maha Hans Melin Bandlaga- niat ja Anne-Liis Väinloo Saltsjö- Duvnäist.

17 000 Leedu katoliiklase protest Kremlile ja UNO-le

Nõukogude võimud teostavad Leedu katoliiklaste suhtes usuläbitamist, toonitavad 17 000 Leedu katoliiklast oma protestikirjas, mis on saadetud Leonid Brezhnevile ja UNO peasekretärile Kurt Waldheimile. Nimekirjade koopiaid näidati Moskvas läänajakirjanikele, kusjuures tegemist on seniajani suurima avaliku protestiaktumise N. Liidu huiusfääris. Leedu katoliiklased nõuavad, et vene põhiseaduse ettenähtud paragrahvi, mis näeb ette täielikku usuvabadust, jälgitakse.

Põhiseaduse usuvabaduse paragrahvi sees alates 1936, kuid selle praktiline läbiviimine on samahästi kui olematu.

Muidugi on 17 000 nime kogumine olnud katoliiklastele raske operatsioon ja pikapeale sai sellel teadlikuks ka KGB. Protestikirjutises muuhulgas nõnditakse, et poliitsei on püüdnud nime kogumist takistada ja inimesi hirmutada, et nad alla ei kirjutaks.

— Meie ei rahuldu ilusate sõnadega pressis ja raadios, vaid me oota-

me, et valitsus looks eeldusi meile, katoliiklastele tunda end võrdõiguslike kodanikena N. Liidus, öeldakse Brezhnevile adresseeritud kirjutises.

UNO peasekretärile saadetud kirjutises öeldakse, et vene võimud ei tee väljagi katoliiklaste protestidest ja neile keeldutakse vastamist. Samuti rõhutatakse, et katoliiklaste preestrid on jälitatud või vangistatud, kuna nad leeritasid noori.

Sovjeti seaduste kohaselt on reii-

giooni õpetamine noortele alla 18 eluaasta keelatud.

— Leedu koolides jutlustatakse ateismi. Katoliiklaste lapsi sunnatakse kõnelema, kirjutama ja tegutseda vastu nende tõekspidamisi ja südametunnistust, öeldakse protestikirjas. Edasi märgitakse, et katoliiklaste on keelatud ehitada kirikuid või kabeleid oma raha eest.

Peale katoliiklaste näib N. Liidul olevat küllaltki valusaks probleemiks ka juutide küsimus, eriti mis puutub nende taotlusisse väljarännuks liisraeli. Nüüd on selles asjas sunnitud sõna võtma ka Sovjeti siseministri abi Shumilin, kes muidugi püüab asja "üle siluda".

Ta märgib, et väljarändu soovivat ainult minoriteet kõigist N. Liidu piirides elavast juutidest "ja need isikud võivad N. Liidust lahkuda nagu ka kõik teised kodanikud, vaatamata rahvusele, rahvusgrupile, soole või vanusele".

Shumilin seletab, et "peaaegu alati" tullakse väljarännusoovitule vastu... Peamiseks emigratsiooni põhjuseks olevat religioosne tõekspidamine, tahe liituda sugulastega, egoistlikud eramaaduslikud huvid, kuid ka sionistlik propaganda, mis mõjutasvat labiliselt elementi, seletab siseministri abi.

Ent Shumilin tunnistab, et väljarännulubade andmisel Israeli võtab N. Liit arvesse ka poliitilist olukorda, s.t. Sovjeti vahakordi araabia riikidega. Nii on loodud teatud takistusi kategooriatele, kes omavad sõjalist väljapääsu, või kes seoses oma töökohtaga on ühenduses N. Liidu riiklike huvidega, ütleb Shumilin. (EPL/JA).

Gümnaasiumi õpetajate koosolekult

Eesti Gümnaasiumiõpetajate Ühing pidas 11. märtsil oma käesoleva aasta üldkoosoleku. Juhatas esimees fil. dr. Joh. Ungerson, protokolliis fil. lic. Paul Laan. Kinnitati tegevus- ja majandusaruanne, eelarve ja uus tegevuskava.

Oma esindajate kaudu on osa võtnud moodunud aastal toimunud Õpetajate Maailmalidu (WCOTP) kongressist Berliinis ja Rahvusvahelise Gümnaasiumiõpetajate Ühingu (IFTA) kongressist Oslas. Koostöös Stockholmis Eesti Gümnaasiumiga on korraldatud kooli ühistlaste, õpetajate ja sõprade ühine õnnestunud kokkutulek, mida kavatsetakse korraldada eeloleval sügisel. On käsil ühingu järgmise aastaraamatu "Eesti Kool" II toimetamine. Aastaraamatu peaks ilmuma sügiseks. Edaspidises töös pannakse erilist rõhku uute liikmete värbamisele. Eesti Gümnaasiumiõpetajate Ühingu taotleb kontaktivõist nende eestigi päritoluga rootsi koolides töötavate, ka nooremate gümnaasiumiõpetajate, kes ei kuulu veel ühingu liikmeks.

Kuna ühingu tegevust tahetakse aktiveerida ka väljaspool Stockholm, moodustati uus juhatus laialtlaadulise 1972. a. juhatusse valiti William Grossthal, Sven Hanson, Tõnu Jänes, Helga Kersteli, Eugen Kijman, Veijo Kuldasaari, Paul Laan, Karin Leetmaa, Kristjan Meikop, William Muld, Meemo Mäelo, Johan Ungerson ja Jaan Verendel. Esimeheks valiti tagasi Johan Ungerson. Revisjonikomisjoni kuulusid August Sikk ja Karl Vainu, esindajana Eesti Õpetajate Keskühingusse E. Kijman, W. Muld, M. Mäelo, H. Rajamaa, Joh. Ungerson, kandidaadiks I. Ungerson-Kuldvere.

Kohvilaus kõneles välissekretär William Muld oma muljeist WCOTP kongressil Berliinis, kus ta viibis ühingu esindajana.

Eesti õpetajaid, kes soovivad astuda ühingu liikmeks, palutakse sellest teatada aadressil: fil. dr. Joh. Ungerson, Rådjuristgen 28, 171 72 Solna, tel. 85 46 49.

Kohaliku elu

SÖDERTÄLJE

Kodugus- ja liikmete Södertälje Eesti Koduguse juhatus teatab, et kavatsenud ühistõu ühiseks hädade jumalateenistuse jääb juhatuses olematuil põhjusel ära. Järgmise jumalateenistuse kohta teatab kodugus kirjalikult ainult nendele kodugus liikmetele, kes oma 1972 liikmemaksud on tasunud.

STOCKHOLM

Ville Tõpsi kunstinahtus... Ville Tõpsi kunstinahtus on avatud kuni 7. aprillini Eesti Majas Wallgatan 34-1. Näitus on avatud tavaliselt kella 12-20-ni. Kunstiteoseid müük toimub 12-17.

EESTI KULTUURI KOONDIS STOCKHOLM

Filatelistide klubiohtu Järjekordne klubiohtu toimub neljapäeval, 6. aprillil, kell 18.30 Eesti Majas. Kõik margid, raha ja eksklüüriste korjajad on tereolnud.

Juhatus

"Võlur Tshu"

WASHINGTON — "Ta on tõeline võlur," ütles mrs. Nixon. "Veetsime mitmeid unustamata hetki koos. Ta on mees, kes tunneb maailma ja elu ja tal on võrratu huumorimeel." See iseloomustus käib Puna Hiina peaministri Chou En-lai kohta ja need sõnad ütles presidenti abikaasa Pekingist tagasi jõudes.

Neljakkümneaelse kompveki paketi kohta, mis Puna Hiina noorsooorganisatsioonid presidentipaarile kinkisid, lausus pr. Nixon. "Suurepäraseid, kujutematult suurepäraseid."

Manilas, Filipiinidel sündis Diana ja Agu Medvedevile poeg Eric Agu esimese lapsena. Perekonk, kes alaliselt elab New Yorgis, viibib Filipiinidel, kuna Agu Medvedev töötab leitnandina USA armee juures.

USA-eestlane otsib kontakti

raadio-amatööriga

Rootsis. Tel. 06/47 62 12

"Socionom"

Algus lk. 1

duktisoonitoetust saanud erigruppide ringide ajalehtedele nagu seda on mineerida, kuna see teenib ühte rahvusgruppi, kes soovib ja kel on vaja ajalehte oma päritolu-keeles" ning jätkab:

— Suurte ohverdumiste anafakse välja Eesti Päevalehte, vaatamata Pressiõnnummendi vastutulemusele, ka edaspidi; lihtsalt selles, et see on elutähtsuseks sellele vähemusegrupile saada informatsiooni oma emakeeles, eriti veel kus paljud, eeskätt vanemad inimesed, ei loe rootsi keelt. Sellesse situatsiooni ei satu mitte ainult naturaliseeritud eestlased, vaid ka teised sisserändajate grupid. Pressiõnnummendi otsus Eesti Päevalehte kohta on halbaennustav, kui see omab, prejūdikaadi iseloomu. See tähendaks, et teised ajalehed, kel on Eesti Päevalehega sarnased eeldused, hoidku ennast eemal.

Vahemaa printsiipdeklaratsioonides vähemuste õigustest oma kultuuri arendamiseks nende võimalusteni, mida ühiskond annab selleks otstarbeks, kujuneb suureks, kui vähemusegruppide ei ole üldse võimalusi oma püüdlusi teostada selles osas. Pressiõnnummendi peaks oma otsust Eesti Päevalehe osas reviderima, lõpetab "Socionomen".

Riikkonduses

Algus lk. 1

garanteerida õiguskaitset Eestist ja mujalt Baltikumist põgenenutele, kui nad oma rootsi passi kasutades sõidavad külla nendele aladele. (Vaata kommentaari juhtkirjekirjajel lk 2.)



Minu armas abikaasa, meie kalliasa ja vanaisa

Tüürimees

Johannes August Ahlberk

* 20.2. 1905 Tamsalus
† 27.3. 1972 Stockholm

Sügavas leinas

ERIKA

KENNET, BARBRO ja JOHN
KALLE, BRITTA, GABRIELLA
ja PAULINE

L.Karupää

Algus lk. 1

meie väliseindajate tööle ja paljud teised eestlased.

Ajalehe ruum ei luba siin igakülgset valgustada, milles see "koostöö" seisab. Kuivõrd mõnitslikult ja halvatahteliselt "valitsusmeeste" poolt suhtutakse näit. Ühemaailmisesse Eesti Kesknõukogusse ja Esindusesse, sellest annavad elava tõendi kaks viimast "Teatajat", kusjuures 26. veebr. 1972.a. numbris ilmunud artikkel "Eesti Päevad ja Kesknõukogu paroolid" olid oluliselt põhjuseks et ma üldse "valitsuse" küsimust Esinduskogus puudutasin.

Mis puutub Lätti ja Leedu saatkondade nimel kõnelemisse, siis tuleb selle kohta öelda, et koostööd koostateerimine on neile karuteeneks. Sama vähe kui teiste riikide valitsused saavad arvestada Eesti aksiaalvalitsuse memorandumitega, saavad nendega arvestada ka Lätti ja Leedu väliseindused. Nad peavad igal juhul deklareerima, et neil pole mingit koostööd meie eksilvalitsusega, sest vastupidine tooks nende küllaltki piiratud tegevusvabadusse veelgi enam hääreid juurde.

Kurioosumina "olematu koostöö näitamiseks väljaspoole" kõrval tunduvalt, et seda koostööd pole isegi "valitsuse" tugi-organisatsioonides Eesti Rahvusnõukogus. Aasta eest Liberaalse Erakonna esindaja võitis oma erakonna seisukoha Oslo valitsuse kohta kokku ühteainsas sõnase: "Isrikus". Sotsialistid on deklareerinud oma seisukoha ajakirjas "Side" kadunud eesti sotsialdemokraatide suurmehe K. Asti kaudu: "Kes oli väga kriitiline eksilvalitsuse moodustamise suhtes, kuna selle juurest on ära kadunud nõrgemid demokraatlikud mõlemiste lõhn, asendudes asendajate-asendajate dünaasiaga". Eesti Sotsialistliku Partei Välimaa Koondis pole kunagi annud ühtki liiget eksilvalitsusse. Kas ei oleks õigem alata koostööd otsimisega kõige enne oma lähimas ringis?

Kas üldse ei oleks eksilvalitsusele parem, kui et õigustada "õnnetuslaenu" memorandumis, ütelda, et oli "töö-õnnetus" välisministri poolt, siis saaksid ka teised "kui inimlikult mõistetav" sellest kergetini üle minna, ning seda oleks lihtsam selgitada väljaspoole.

3. Oma väidete kinnituseks tsiteerib H. Mark lõpuks ühe valitsusliikme "lahkeks avaldamiseks" laiali saadetud kirjutusest USA välisministri abi Fr. G. Duttoni kirja kongressi liikmele Dervinskiile 30.8.63. Kas selle tõlgendusega ei ole siiski liialt kaugele mindud, tahta anda ühele eksilvalitsusele — Funktsioneeriva riigivalitsuse — mõiste? Maailmas on praegu kindlasti üle 100 eksilvalitsuse, või ühe rootsi ajakirjaniku väljenduses, mis mulle meelde jäänd ühe kontinendi osas: "neid on Aafrikas igas võsanurgas".

Misparast aga ei tsiteeri H. Mark samast kirjast mitmes kohas esitatud pheaandmisi ja rumalaid kahtlusi tekitavaid kirja-lõikeid nende kohta, kes ei asu eksilvalitsuse liinil? Kui tõsiselt on tõelisel mõel-

Leinateateid

Hamiltonis, Kanadas, suri 16. märtsil Uno Hürden, sünd. 23. aprillil 1930 Tallinnas.

Torontos suri 15. märtsil Johannes Vähejaus, sünd. 1. aprillil 1915 Hiiumaal.

Torontos suri 17. märtsil Marta Liebus, n-na Martinson, sünd. 29. juunil 1882 Häädemeestel.

Hiumaal suri märtsikuu alguses ja maail 11. märtsil August Kujba.

Los Angeles'is suri 26. veebruaril Elmar Leoke, sünd. 8. augustil 1896 Viiljandimaal.

Kanadas suri Leeni Lund.

Eestis suri 13. jaanuaril Hans Tuul, omaaegne Valga notar.

dud valitsuse soov koostööks üksmeelse globaalse eestlaskonna osas enne Rahvuskongressi?

Meie Esinduses ei ole kunagi teinud küsimust Oslo eksilvalitsuse osas. See oli esimest korda, kui ma selles Esinduses 16. aasta pikkuses ajaloos sõna võtsin. Omas kõnes Esinduskogule ütlesin kokkuvõttes:

"Meie oleme seda valitsust tegemist nii pealt vaadanud, et on üks grupp inimesi, kellel on sarnased tõekspidamised ja las nad siis oma veneete järele valitsust tegelevad omavahel. Nüüd näib aga, et on otsustatud loobuda Sikkar-Warmas poliitilist, pidada valitsust vaid igaks juhaks valmis ja astutud aktiivse poliitika liinile. Loodame siiski, et ka inimesed pööv suundavad taltsutada tuulispäid ja juhtida grupi tegevuse vahale solidele pinnale". Ma loodan seda ka täna, millega langeks ära paljude kartus kogu meie vaba maailma ühiskonda häiriva eksilvalitsuse probleemile ülestõusmiseks Rahvuskongressil.

LEO KARUPÄÄ



Se Ishockey-VM i Bang & Olufsen färg-TV

Bang & Olufsen färg-TV är en upplevelse.

Dansk formgivning Tekniskt utvecklad Avancerad.

Installation och hemtransport inom Stor-Stockholm utan extra kostnad.



Svandammsplan 2 — Hägersten — tel. 45 13 50

Rootsi televisiooniprogramm

TV Lördag

9.00 TV-nytt, väder.
9.05 Start 2. Färg Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
9.20–9.35 Se det du inte hör. Färg. 10. Semesterplaner. Kurs i talavläsning för hörselskadade.
9.45 Gräshoppornas 6. Färg. 13. Den blå gräshoppan.
Suomenkieliset ohjelmat:
10.00 Matleena. Ester Erhomaan romaaniin perustuvan ohjelmasarjan kolmas osa. Musiikki Ossi Runne, lavastus Reijo Puttonen, ohjaus Anja-Maija Leppinen.
10.35–11.00 Raportti Oiteita työmiehen päivästä Kymenlaaksossa. Ohjelman toimittajat Risto Heikkilä ja Antero Kekkonen.
11.00 En dans med dig. Färg. Amerikansk showfilm från 1948 med sång och musik av Irving Berlin.
I rollerna: Judy Garland, Fred Astaire, Peter Lawford, Ann Miller.
11.45 Processen — ungersk kortfilm.
11.50 Kampen går vidare. Färg. Holland och havet.
12.50 Rock'n roll och countrymusik. Färg. Leon Russel & The Shelter People.
17.40 Vecko-nytt. Textat.
17.55 Start 2.F ärg. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Helgsmärkning. Färg. Från Stockholm i Stockholm.
18.10 Vildmarksskott. Färg. Lennart Engström berättar om en annorlunda, älderdömlig skola i finska Karelen.
18.30 Tittskåpet. Färg. Pekka blandar bilder för blandad-åldrar.
19.30 TV-nytt, sport, väder.
20.00 Snapphane pojken. Färg. Fjärde delen: Staden. Regi Jan Hemmel.
I rollerna: Krister Henriksson och Wania Basel.
20.30 En show med Albin och Greta. Färg. Lill Lindfors och Greta och Svante Thuresson om Albin.
21.15 Salvador Dalí. Färg. Ett mjukt självporträtt. Berättare: Orson Welles.
22.05 Det händer i Eftan. Färg.
22.10 TV-nytt, väder, sport.
22.20 Snobbar som jobbar. Färg. Tony Curtis och Roger Moore på nya äventyr.
23.10–0.00 ca Ortodox påskmessa. Från Villmansstrand i Finland.

TELEVISION 2

16.00 Klas Klättermus. Färg. Del 1 och 2 av Thorbjörn Egner. Regi: Jackie Söderman
Karlbäck, Carl Billquist, Christina Lundqvist, Stig Erik Hammar, Mathias Henriksson, Axel Düberg m.fl.
17.10 Familien Ashton. Färg. Del 43.
18.00 Kojan — ett program för de yngsta.
18.25 Cirkus Tagger.
18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Tools och Svend. Färg. Tools Thielemans och Svend Assmussen spelar, sjunger och berättar.
20.10 Grönt, gott och skönt. Färg. Sven Gréen käserar om blomsterängar.
20.30 TV-nytt.
20.35 Två redt tillsammans. Färg. Amerikansk långfilm från 1961. Regi: John Ford.
Medverk: James Stewart, Richard Widmark, Shirley Jones, Linda Christal, Andy Devine, John McIn-tir
22.20 Festligt, folkligt, fullsatt. Färg. "Minnis nu Nalen?" Programledare: Carl Eivars.
22.50 ca TV1-veckan. Färg.

TV Söndag

Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:
10.00 Uutisviikko.
Nyhetssveikan.
10.20 Sulhanen ja isäukko. Kirjoittanut Anton Tšehov, suomennoist

Markku Lahtela Ohjaus: Georgi Tolstovogov.
Sulhanen — Arto Tuominen, Isäukko — Pentti Siimes.
Fästmannen och farsgubben. Novell av Anton Tšehov. Medverk: Arto Tuominen och Pentti Siimes.
10.35 Siionin virsiä.
Untamalan kyläkuoro esittää heränäisten keskundessa Pohjanmaalla perinteisiä säilyneitä Siionin virsiä.
Siions sänger. Untamala bykör framför gammaldags sånger som bibehållits som tradition inom väckelserörelsen i Österbotten.
11.00–12.15 Högmässa. Färg. Från Storkyrkan i Stockholm. Predikan: Olle Gnospelius. Kördare: Gustaf Sjökvist.
12.00 Våra favoriter. Färg. Träff med Gnesta-Kalle. Gäster: Siv Inger Svensson, Trio me Bumba, Nisse Ahlrot, Gunilla Blaxe, Signe Gustafsson, Stig Nahlén m.
14.45 Basketboll. Direktsändning av andra halvlek Sverige–Finland. Bengt Fredellius.
16.30 Filmintimen. Färg. Bergsklättare. En film om ett team alpinister som bestiger Elger — en svårtilgänglig alptopp i Schweiz.
17.15 Henrik. Färg. Jag har fått en ny pappa och har leter Henrik...
17.25 Människa närbild. Allan Karlsson, småbrukare från Dalarna, samtalat med Lis Askund. Han är 66 år och synskadad. Textat.
17.45 Start 2. Färg. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Glad påsk. En film från det samröstiga påskfirandet i det protestantiska klostret Taizé i Frankrike.
18.30 Gamla visor från Frostviken. Färg. Ett program med Ulrika Lindholm av Matis Arberg och Lars Egler.
18.40 Roliga timmar I. Några fritt dramatiserade löstallningar av elever i klass 5 och 6. Den här gången handlar det om en familj, om ett äldre par och om ungdomsproblem. En film av Anna och Janos Hersko.
19.00 John Blund. Färg.
19.10 Hvar 14:de dag. Färg.
19.30 TV-nytt, sport, väder.
19.45 Pajazzo. Färg. Opera i två akter av R. Leoncavallo i uppsättning av H. von Karajan.
Medverk: Jon Vickers, Raina Corsi-Kabaivanska, Peter Glossop, Sergio Lorenzi, Rolando Panerai. Kör och ork. från Teatro La Scala. Dir: H. von Karajan.
21.00 Isbjörnen. Färg. Om norska isbjörnsforskare och deras expedition i Norra Ishavet.
21.30 Naktgälden. Färg. H. C. Andersens berömda saga, här i form av en dockfilm av dansken Jörgen Vestergaard.
21.50 Från påsk till pingst. Färg. Om Jesu liv — från intaget i Jerusalem till den Heliga Andens utgjutelse efter Jesu uppståndelse — såsom det skildras i danska kalkmålningar.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15–0.10 Skuggan av ett mord. Engelsk långfilm från 1964. Regi: Bryan Forbes.
I rollerna: Kim Stanley, Richard Attenborough, Mark Eden, Nanette Newman.

TELEVISION 2

15.45 Klas Klättermus, del 3. Färg. Medverk: Jonas Bergström, Helena Brodin, Gösta Prüzellius, Marianne Karlbäck, Carl Billquist, Christina Lundqvist, Stig Erik Hammar, Mathias Henriksson, Axel Düberg m.fl.
16.25 Skogsbrand. Färg. Ett realistiskt reportage om bekämpandet av en skogsbrand i delstaten Washington, USA.
17.10 Jesus — vem då? Ett samtal om Jesus mellan en skeptiker, en marxist och en kristen. De tre är, författare Lars Gustafsson, lektor Åke Löfgren och pastor Sven Nilsson. Samtalsledare: Per-Arne Axelsson.
17.30 Peter och vargen. Färg. Musik saga av S. Prokofjev.
18.00 Kojan.
18.30 Catweazle. Färg.
18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.
19.10 I naturen med Nils Dahlbeck. Färg.
19.30 Vi i femman. Färg. Frågetävling för femteklassister. Berndt Friberg.
20.15 Titta på Tvårn. Färg.
20.20 Ishockey-EM. Sammandrag från junior-EM Sverige–Sovjet i Luleå. Arne Hegerfors.
20.55 TV-nytt.
21.00 Flotten — pjäs av Kent Andersson. Färg. Regi: Lennart Hjulström. Medverk: Kent Andersson, Marian Gräns, Ingvar Hirdwall, Arne Nyberg, Birgitta Stahre, Måns Westfelt.
15.00 Mahlers symfoni nr 9 D-dur. Färg. Leonard Bernstein och Wiens Filharmon.
Samsändning med P2. Stereofoniskt enligt pilottonsystemet över Stockholm och Göteborg.
16.30 Hos djurdoctorn. Om djur du kan ha 3. Hästar.
16.50 Leonard Cohen — ett framträdande i Frankrike av den ballad-sjungande kanadensiske poeten och gitarristen Leonard Cohen.
17.10 Start 2. Färg.
Engelsk nybörjarkurs för vuxna. 24.
17.15 Frälsningsfarna, dig vi följa. Färg. Sång och spel från Frälsningsarméns årskongress i Stockholm 2–5 juli 1971.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Jetpiloter. Färg. Fransk serie om två unga piloters äventyr. Avslöjandet.
18.30 Svenska expeditioner. Färg. Den norsk-brittisk-svenska vetenskapliga expeditionen till Antarktis 1949–1952.
Från Sverige deltog bla Valter Schytt, chefsglaciolog, Gösta Liljequist, meteorolog, Ove Wilson, läkare, samt Stig Hallgren, filmfotograf.
19.30 TV-nytt, sport, väder.
20.00 Rekviem över en kvinna som emellanåt var nästan perfekt. Färg. Requiem for an almost lady.
Lee Hazlewood, Sven-Bertil Taube, Monica Karlberg och Hazlewood-kören.
20.30 Fjällvänteriet — norsk sångspel av H.A. Bjørregaard. Regi: Aloysius Valente.
I huvudrollerna: Jonas Brunvoll, Gisle Straume, Paal Hangeraas, Sigve Bøe, Eva Solheim, Sidsel Ryen, Tor Fagerland, Eva von Hanno och Jon Heggedal.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15–22.45 Sportspegeln.

TELEVISION 2

14.30 Professionell ishockey. Färg.
16.50 Den ovanliga pante — rysk familjelångfilm från 1970. Handlingen utspelas vid sekelskiftet, och huvudpersonerna är de båda pojkar Aljosja och Sjonka. De drömmar om att rymma till Amerika. Regi: L. Kakarytjev.
18.00 Den korta tiden. Färg. Om fågelvären och försommaren av Per Åke Dahlberg.
18.30 Den vita delfinen. Färg. Tecknad fransk äventyrsserie. Det hemska odjuret på havsbotten avslöjas.
18.45 ca Sindbad sjöfararen. Färg. Tecknad polsk serie efter Tusen och en natt.
Slottet med de många maträtterna.
18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.
19.10 Sportnytt.
19.30 Café Operett. Färg. William Linds orkester och Harriet Forssell och Per Grundén.
20.10 Gambia till salu — om europeisk turism i Afrika.
20.10 Elsa Marianne von Rosen. Färg. Den berömda ballerinan berättar.
21.40 TV-nytt.
21.45–22.35 Den stora hälsfesten.

Färg. Derby på Epsom 1970 då Lester Piggot red Nijnsky till seger.

TV Tisdag

Skol-TV:
12.20–12.40 Astrofysik. Gymnasiet.
14.00–14.20 Naturkunskap åk 1. Färg.
15. Vatten — en livsviktig naturtillgång. Gymnasiet.
16.30–17.00 Barnens halvtimme. Färg. Räven och Lejonet visar filmer om hundarna Psi och Zivota.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Prylar och grejor. Färg. Vi arbetar med lera.
18.30 Gäst i ettan. Färg.
19.00 John Blund. Färg.
För alla barn i Sverige.
19.10 Fyra VIP — fyra Verkligt intressanta Personer löser en rad mysterier.
Tuben, Typen, Tösen och Svansson är fyra andra typer som alltid hänger ihop med FYRA VIP-programmen och leker med vårt svenska språk.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 En gång till Färg. Skämtbitar och sängstupar av och med Paulus Bergström, Billy Bevan, Charlie Elvegård, Albert Engström, Inga Gill, Grus i dojan, Helan & Halvan, Rune Kops, Sven Lindberg, Kestne Olausson, Gösta Prüzellius, Rosa Pantern, Milie Schmidt, Margareta Sjodin, Svarta Masken, Hans Wahlgren m fl samt Fridberg Lundin.
21.00 Första veckan i lumpen. Man gör soldat av civilisten. Bilder från 113.
21.30 Raga kirwan! Färg. Indisk musik.
21.40 Moment.
Christher Kihlman om alkohol, homosex, äktenskap.
Den finlandssvenske författaren vars självbiografiska bok Människan som skavt till Stora Romanpriset för 1972. Textat.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15–22.35 Treffpunkt München. Färg. Inför Tyskiandsresan olympiåret 1972. 2. Till bords.

TELEVISION 2

18.30 Djurens språk. Färg. Kan djuren tala? Rysk naturfilm.
18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 En gång till. Hilsning! Amerikansk film från 1961 med Yul Brynner, Kay Kendall, Gregory Ratoff och Geoffrey Toone. Regi: Stanley Donen.
21.00 Dokument utifrån. Färg. Int. reportage.
21.40 TV-nytt.
21.45–22.15 Roy Harper och Stockholmarna. Färg. Den kontroversiella engelska poptrubaduren Roy Harper och poporkestern Stockholmarna.
18.30–8.50 The Seventh Key. 4. Last Words. Högstadiet.
För alla barn i Sverige:
11.40–12.00 Fyra VIP.
Mysteriet med det hemlighetsfulla tornet eller De uråldriga rymtaripistolerna. Del 1.
Skol-TV:
12.20 I Latinamerika. Färg. 1. Latinamerikanska bilder. Mellanstadiet.
12.45–13.00 Titt ut i naturen. 1. När solen väcker. Lågstadiet.
13.35–13.55 Sju gissel. 4. Undernärning. Gymnasiet.
14.30–14.55 Konst- och musikhistoria. 3. En afton i Malla Silverstolpes salong. Gymnasiet.
16.30–16.55 Experimentlek med magnet. Färg. Textat.
18.05 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Sommerlovet. Färg. Andra avsnittet av berättelsen om pojken Julien och taxen Bob.
18.25 Viteva och polarna. Färg.
18.30 Fem rader utan rubrik. Verkl.
19.00 Fem rader utan rubrik. Verkl.

TV Onsdag

Skol-TV:
8.30–8.50 The Seventh Key. 4. Last Words. Högstadiet.
För alla barn i Sverige:
11.40–12.00 Fyra VIP.
Mysteriet med det hemlighetsfulla tornet eller De uråldriga rymtaripistolerna. Del 1.
Skol-TV:
12.20 I Latinamerika. Färg. 1. Latinamerikanska bilder. Mellanstadiet.
12.45–13.00 Titt ut i naturen. 1. När solen väcker. Lågstadiet.
13.35–13.55 Sju gissel. 4. Undernärning. Gymnasiet.
14.30–14.55 Konst- och musikhistoria. 3. En afton i Malla Silverstolpes salong. Gymnasiet.
16.30–16.55 Experimentlek med magnet. Färg. Textat.
18.05 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Sommerlovet. Färg. Andra avsnittet av berättelsen om pojken Julien och taxen Bob.
18.25 Viteva och polarna. Färg.
18.30 Fem rader utan rubrik. Verkl.
19.00 Fem rader utan rubrik. Verkl.

ligheten bakom de små notiserna är temat för Radiohjälpens insamlingsperiod för trafik- och polioskadade.
19.25 Radiohjälpen informerar.
19.50 TV-nytt, väder.
20.00 Victor Vasarely. Färg. Konstfilm av Jean-Christophe Averty om op-konstnären Victor Vasarely.
20.50 Sjung med Egon! Färg. Allsångsprogram med Egon Kjerrman.
21.10 Insyn: Är det för lätt att få körkort? Färg. Hur är det med utbildningen i trafiksäkerhet?
21.40 Rosor kan inte skjutas — fransk reportagefilm från 1962 om det spanska inbördeskriget. Regi: F. Rossif. Rosor kan inte skjutas är en klippfilm sammansatt av hundratals fotografers autentiska upptagningar under inbördeskriget.
Kort kommentar om dagens Spanien.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15–23.10 Rosor kan inte skjutas, filmen fortsätter.

TELEVISION 2

18.30 En veterinär — om människor på landet. Nina Hedenius följer en ung distriktsveterinär, Göran Smedberg, under en dag.
18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 En svensk situation: Dö tionde april — pjäs av Staffan Roos i samarbete med Janerik Larsson. Regi: Staffan Roos.
20.10 Anslagstavlan — värt att veta för medborgarna i Sverige.
20.45 Insändaren.
21.45 TV-nytt.
20.50 Grönt, gott, skönt. Färg. Sven Gréen käserar.
21.10–22.10 Närbild. Färg.

TV Torsdag

8.30–8.50 Naturkunskap åk 1. Färg.
15. Vatten — en livsviktig naturtillgång. Gymnasiet.
10.10–10.30 I Frankrike. 1. Industri. Mellanstadiet.
10.35–10.55 Livsmåli i fara. 1. Jorden är liten. Högstadiet.
12.00–12.25 Romariket. 1. Högstadiet.
12.45–13.05 The Seventh Key. 4. Last Words. Högstadiet.
16.30–16.40 Den förtrollade färglådan. Färg.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 På äventyr. Färg. Ny ungdomsserie från Italien med äventyr från olika delar av världen.
18.30 Gäst i ettan. Färg.
19.00 John Blund. Färg. Textat.
19.10 Fyra VIP.
1. Mysteriet med det hemlighetsfulla tornet eller De uråldriga rymtaripistolerna. Del 2.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Att vara pianist. Färg. Janos Solymos intervjuas av kollegan Jan Eyron.
20.30 Indoktrinering i skolan? Finns politisk indoktrinering? Vems åren den går skolan — industrägarnas eller löntagarnas?
21.00 Björnen — TV-spel efter Tjechovs novell. Manus och regi: I. Annenski. Foto: E. Sjapiro.
I rollerna: O. Androvskaja och M. Zjavor.
21.40 Världen i fokus. Färg.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15–23.10 En ödelagd kultur. Färg. Vännsignt företag är den sammanfattande titeln på tre personligt hållna filmskildringar från Sydostasien av Hans Peter Pfeifer.

TELEVISION 2

18.30 Vartför måste vi sova. Färg. Om sömn och drömmar av Einar Linde. Textat.
18.55 Väder.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Familien Ashton. Färg. Del 44.
20.20 Filmkrönika. Färg. Nils-Petter Sundgren.
21.00 Facket. Vad gör funktionärerna? Reportage om det interna arbetet hos Bygg-12 i Göteborg. Textat.
21.30 TV-nytt.
21.35 Sportnytt.